

ชื่อวิทยานิพนธ์ การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

ผู้วิจัย นางสาวสมพร สระบัว ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การประเมินการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.
ศศิภาณจน์ ทวีสุวรรณ ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมิน (1) ความพร้อมด้านปัจจัยของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท (2) ประเมินกระบวนการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท และ (3) ผลผลิตของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 15 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 150 คน นักเรียน จำนวน 1,800 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 150 คน รวม 2,115 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติงานด้านปัจจัยของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอยู่ในระดับปานกลางและควรให้ความสำคัญในการให้ครูที่ปรึกษามีการประชุม แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจและดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โรงเรียนมีการปฏิบัติด้านกระบวนการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ ปานกลาง และควรให้ความสำคัญในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการ ให้มีการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อน โรงเรียนมีการปฏิบัติด้าน ผลผลิตของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง และควรให้ความสำคัญในการ แก้ไขปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับ ความมีระเบียบวินัย และการเสริมสร้าง ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การจัดการและการแก้ปัญหา

คำสำคัญ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การประเมิน

๑

**Thesis title : AN EVALUATION OF THE STUDENT HELP – CARE SYSTEM IN
SECONDARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF CHAI NAT
EDUCATIONAL SERVICE AREA**

Researcher : Miss Somporn Srabour ; **Degree :** Master of Education (Educational Evaluation) ;

Thesis advisors : (1) Dr.Boonsri Prommapun ,Associate Professor;(2) Dr.Sasikarn

Tawisuwan,Associate Professor;**Academic year :** 2003

ABSTRACT

The purposes of this research were to evaluate (1) readiness of the inputs of the student help – care system in secondary schools under the office of Chai Nat Educational Service Area ; (2) the process of operation of the student help-care system in the aforementioned secondary schools under the office of Chai Nat Educational Service Area ; and (3) the products of the student help – care system in the aforementioned secondary schools under the office of Chai Nat Educational Service Area .

The research sample totaling 2,115 subjects consisted of 15 school administrators, 150 advising teachers,1,800 students, and 150 guardians. The research instrument for data collection was a student help – care system evaluation form. Statistical procedures for data analysis were the frequency, mean, and standard deviation.

Research findings indicated that the schools' inputs of the student help-care system were at the moderate level, and they should give importance to encouragement of advising teachers to meet and exchange knowledge, understanding, and practices of student help – care continuously and systematically . The schools operated on the process of student help – care system at the moderate level, and they should give importance for the prevention and correction of students' personal problems by provision of remedial teaching for slow or poor learners. The schools' products in the student help-care system were at the moderate level, and they should give importance of the system regarding student discipline, skill enhancement , analytical thinking, synthesis thinking, management, and problem solving.

Keywords : Student help – care system, Evaluation

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากความกรุณาของคณาจารย์หลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศศิกาญจน์ ทวีสุวรรณ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความเอาใจใส่และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขตามกระบวนการและขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ที่ได้เสียสละเวลาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงเครื่องมือวิจัย ขอบพระคุณผู้มีส่วนร่วมในการทดลองใช้เครื่องมือ โดยเฉพาะคณะผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ประโยชน์อันพึงได้รับจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ท่านที่มีส่วนสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ โดยทั่วถึงกัน

สมพร สระบัว

ธันวาคม 2546

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดและหลักการในการประเมินโครงการ.....	7
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ผลวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง.....	55
ผลวิเคราะห์ข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านปัจจัย.....	59
ผลวิเคราะห์ข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านกระบวนการ.....	64
ผลวิเคราะห์ข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านผลผลิต.....	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ.....	80
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
สรุปการวิจัย.....	82
อภิปรายผล.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	97
บรรณานุกรม.....	98
ก.รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	101
ข.เครื่องมือวิจัย.....	103
ประวัติผู้วิจัย.....	125

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	แสดงกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน..... 27
ตารางที่ 2.2	แสดงข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ควรทราบ..... 30
ตารางที่ 2.3	แสดงประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน..... 33
ตารางที่ 3.1	กรอบแนวทางในการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท..... 53
ตารางที่ 4.1	แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร..... 55
ตารางที่ 4.2	แสดงกลุ่มตัวอย่างครู..... 56
ตารางที่ 4.3	แสดงกลุ่มตัวอย่างนักเรียน..... 57
ตารางที่ 4.4	แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน..... 58
ตารางที่ 4.5	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยด้านปัจจัยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท โดยผู้บริหารเป็นผู้ประเมิน..... 59
ตารางที่ 4.6	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยด้านปัจจัยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท โดยครูเป็นผู้ประเมิน..... 60
ตารางที่ 4.7	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยด้านปัจจัยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท โดยนักเรียน เป็นผู้ประเมิน..... 62
ตารางที่ 4.8	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยด้านปัจจัยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท โดยผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้ประเมิน..... 63
ตารางที่ 4.9	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยด้านกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท โดยผู้บริหารเป็นผู้ประเมิน..... 64

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.10	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยด้านกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท โดยครูเป็นผู้ประเมิน.....	66
ตารางที่ 4.11	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยด้านกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมิน.....	68
ตารางที่ 4.12	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยด้านกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท โดยผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้ประเมิน.....	70
ตารางที่ 4.13	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยด้านผลผลิตระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท โดยผู้ บริหารเป็นผู้ประเมิน.....	72
ตารางที่ 4.14	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยด้านผลผลิตระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท โดยครูเป็น ผู้ประเมิน.....	74
ตารางที่ 4.15	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยด้านผลผลิตระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมิน.....	76
ตารางที่ 4.16	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยด้านผลผลิตระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท โดยผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้ประเมิน.....	78
ตารางที่ 4.17	แสดงข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	80

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 2.1	แสดงกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน...	26
ภาพที่ 2.2	แสดงกระบวนการดำเนินงานของครูแนะแนวและฝ่ายปกครอง.....	40
ภาพที่ 2.3	แสดงโครงสร้างคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน..	43

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่าปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม หรืออื่นๆที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิต และสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งามงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข 2541 :11)

ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียดให้กับนักเรียน ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดปัญหาหลายอย่างระหว่างการศึกษาเล่าเรียน ปัญหาของนักเรียนที่พบในยุคปัจจุบัน เป็นปัญหาที่เกิดจากทั้งตัวนักเรียน จากสังคมรอบข้าง และจากครอบครัว ปัญหาของนักเรียนสามารถแบ่งได้เป็นปัญหาที่เกิดจากสาเหตุ 2 ประการ(กิตติวดี บุญชื้อและคณะ 2541 : 16-17)คือ ปัญหาจากตัวนักเรียน และปัญหาจากสภาพแวดล้อมของนักเรียน ปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง เช่น ปัญหารูปร่างหน้าตาไม่สวย เรียนไม่รู้เรื่อง ขาดความมั่นใจในตนเอง พุดไม่ชัด ดิดอ้าง รู้สึกว่าตนเองด้อยกว่าคนอื่น สับสนและขาดอายุ ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ สุขภาพไม่ดี ป่วยบ่อย มีจุดบกพร่องในร่างกาย ปัญหาที่เกิดจากสภาพแวดล้อมของนักเรียน เช่น ปัญหา

ครอบครัวหย่าร้าง พ่อแม่ขาดเวลาในการอบรมสั่งสอน ขาดความรักความอบอุ่น ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยากจนขัดสน ปัญหายาเสพติด การอยู่ใกล้แหล่งอบายมุข ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากครู ผู้ปกครองและสังคม เพราะว่าหากไม่ได้รับการช่วยเหลือเมื่อเด็กนักเรียนสะสมปัญหาเอาไว้มากเข้าอาจกลายเป็นปมด้อยทำให้เกิดความไม่มั่นใจ หวาดกลัว ขมขื่น และอาจนำไปสู่ความโกรธ และอยากทำอะไรรุนแรงเพื่อความสะใจ ดังกรณีของการก่อเหตุความไม่สงบในชายแดนภาคใต้ ที่ก่อเหตุโดยวัยรุ่นที่ศึกษาที่โรงเรียน ซึ่งผลของการก่อเหตุร้ายได้นำมาซึ่งความสูญเสีย และความไม่สงบ ความแตกแยกและหวาดระแวงซึ่งกันและกัน หากเยาวชนเหล่านั้นได้รับการดูแลจากครูที่ดี ผู้ปกครองที่ดี และสังคมให้ความสนใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เหตุการณ์ดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้นได้ในอนาคต ดังนั้นโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้กับเด็กนักเรียน ซึ่งมีอายุเฉลี่ยระหว่าง 12-18 ปี จึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งในการจัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อดูแลความประพฤติ การเรียน การปรับตัวเข้ากับสังคม และช่วยเหลือนักเรียนแก้ปัญหาต่างๆที่นักเรียนประสบในระหว่างศึกษาเล่าเรียนให้นักเรียนได้ผ่านพ้นปัญหาเหล่านั้นด้วยดี ให้นักเรียนสามารถศึกษาเล่าเรียนได้เต็มศักยภาพ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข 2544 :3) เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการปฏิบัติงานมีองค์ประกอบสำคัญคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียนให้ผู้มีความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหา ร่วมกันแก้ไขปัญหานักเรียน และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นคนดี และเป็นคนเก่ง สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพของตนเอง ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องมีวิธีการในการสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตนเองตามศักยภาพของแต่ละบุคคล การป้องกันไม่ให้นักเรียนยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด อบายมุขต่างๆ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียน และสภาพแวดล้อมให้นักเรียนคลายความวิตก และสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเอง โดยโรงเรียนมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนา นักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท ซึ่งจังหวัดชัชนาทมีเขตพื้นที่การศึกษาเพียงหนึ่งเขตพื้นที่ จึงไม่มีคำว่าเขต 1 เขต 2 ตามท้ายชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษา

จำนวน 15 โรงเรียน ซึ่งได้ดำเนินการจัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 จนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลาประมาณ 3 ปีการศึกษา โดยการดำเนินงานมีการเตรียมการและวางแผนดำเนินการ แต่งตั้งคณะกรรมการ วิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของโรงเรียนและจัดทำแผนปฏิบัติการ ปฏิบัติตามแผน สร้างความตระหนักและความเข้าใจกับบุคลากร ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และอบอุ่น นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

จากการดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชวาท นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 ถึงปีการศึกษา 2547 พบว่าการดำเนินงานของแต่ละโรงเรียนประสบความสำเร็จมากน้อยต่างกัน โดยสังเกตได้จากสถิตินักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาชัชวาทที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสารเสพติด พฤติกรรมสูสาว การเล่นพนันบอล การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ การหนีเรียน ฯลฯ จากการติดตามของผู้วิจัยพบว่า บางโรงเรียนขาดการดำเนินงานที่ต่อเนื่องและจริงจัง และขาดการทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งครู-อาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา จึงทำให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบางโรงเรียนไม่ประสบความสำเร็จดังวัตถุประสงค์และภายในจังหวัดชัชวาทยังขาดการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 ถึงปีการศึกษา 2547 ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรดำเนินการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชวาท เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินนำเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนางานให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นต่อไป

การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชวาทจะทำให้ทราบประโยชน์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต สำหรับการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชวาทให้เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ และข้อมูลนี้โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชวาท สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชวาทมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในการดำเนินการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชวาท ทั้งด้านปัจจัย ด้านผลผลิต และด้าน

กระบวนการ เพื่อจะนำข้อมูลไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาทให้ได้มาตรฐานเท่าเทียมกัน และสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข สมดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ทุกประการ

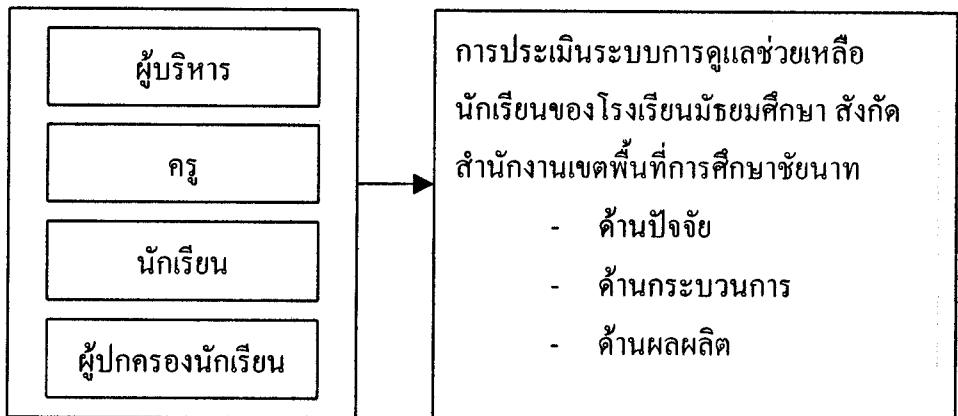
2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อประเมินความพร้อมด้านปัจจัยของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

2.2 เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

2.3 เพื่อประเมินผลผลิตของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

ประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท จำนวน 15 โรงเรียน

5. นวัตกรรมที่เฉพาะ

5.1 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน ซึ่งได้กำหนดแนวทางไว้ 5 แนวทางคือ

5.1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรู้จักข้อมูลที่จำเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว

5.1.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2) กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

5.1.3 การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษามีคุณภาพมากขึ้น และมีความภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน เป็นต้น

5.1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การจัดกิจกรรมของครูที่ปรึกษาให้กับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา เพื่อให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น

5.1.5 ด้านการส่งต่อ หมายถึง การดำเนินการส่งนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น แพทย์ นักจิตวิทยา เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้อง

5.2 การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ด้านปัจจัยกระบวนการ และผลผลิต

5.2.1 การประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านปัจจัย หมายถึง การประเมินฝ่ายบริหาร ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง เอกสารเครื่องมือในการปฏิบัติงาน

5.2.2 การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านกระบวนการ หมายถึง การประเมินการบริหารและการจัดการ การพัฒนาครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา และกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.2.3 การประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านผลผลิต หมายถึง การประเมินผลของการดำเนินโครงการที่ส่งผลต่อตัวครูและ นักเรียน

5.3 โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัชนาท

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบข้อมูลการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาการดำเนินการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาทให้ เป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ

6.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท สามารถนำข้อมูล ไปใช้ในการปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.3 ฝ่ายแนะแนว ฝ่ายปกครอง ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ชัชนาทมีข้อมูลสำหรับพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาทนำข้อมูลใช้เป็นประโยชน์เพื่อประกอบการ กำหนดนโยบาย ในการพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด ทุกโรงเรียน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ โดยศึกษารูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ ซึ่งมีรูปแบบที่ใกล้เคียงกับการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้วิจัยได้นำมาเรียบเรียงและเสนอรายละเอียดในหัวข้อต่อไปนี้คือ

1. แนวคิดและหลักการในการประเมินโครงการ
2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.แนวคิดและหลักการในการประเมินโครงการ

แนวคิดในการประเมินโครงการได้พัฒนามาตามลำดับ ดังที่ นิสา ชูโต และคณะ ได้สรุปไว้ดังนี้ (2536 : 144-145)

การประเมินตามแนวคิดเดิม หมายถึง กระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการนำนโยบาย แผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติแล้วบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แต่แรกหรือไม่เพียงใด คำจำกัดความนี้พัฒนาจากแนวคิดของ ราล์ฟ ไทเลอร์ (Ralph Tyler) กล่าวคือ เป็นการประเมินผลลัพธ์ผลิตของงาน หรือการประเมินประสิทธิผล ซึ่งเป็นการประเมินสรุป (summative evaluation) ของงานที่ดำเนินการ

ต่อมาแนวคิดของการประเมินเริ่มเปลี่ยนไปเป็นการแสวงหาข้อสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ซึ่งแนวคิดนี้ได้พัฒนามาจากนักประเมิน เช่น ครอนบาค (Cronbach, 1963) สตัฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebeam et al 1971) และอัลคิน (Alkin, 1969)

ได้มีการหาข้อยุติร่วมกันเกี่ยวกับคำจำกัดความของการประเมิน ซึ่งส่วนใหญ่ให้คำจำกัดความว่า การประเมินหมายถึงการกำหนดคุณค่าของสิ่งที่ถูกประเมิน (Eisner, 1979 , Glass, 1969, House , 1980 , Scriven , 1967, Stufflebeam, 1974) หรืออาจกล่าวได้ว่าการประเมินค่าคือ

กิจกรรมที่ประกอบด้วย การบรรยายข้อเท็จจริงกับการใช้ดุลยพินิจพิจารณาตัดสินข้อเท็จจริงนั้น (Guba & Lincoln, 1981, Stake, 1967) เมื่อมีการประชุมคณะกรรมการว่าด้วยมาตรฐานของการประเมิน ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน จึงได้ให้คำจำกัดความของการประเมินไว้ว่า การประเมินคือการตรวจสอบคุณค่าของสิ่งที่ถูกประเมินอย่างมีระบบ (Joint Committee 1981 : 12) เนื่องจากผู้ถูกประเมินต่อต้านแนวคิดนี้มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการประเมิน ทำให้นักประเมินบางกลุ่ม เช่น ครอนบาคและคณะไม่เห็นด้วย คือคำจำกัดความส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาตัดสินคุณค่า (Cronbach et al, 1980 : 11-18) การประเมินสำหรับนักประเมินกลุ่มนี้จึงหมายถึงการตรวจสอบอย่างเป็นระบบสำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและผลที่ตามมา เมื่อมีการดำเนินการโครงการ ซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อช่วยในการปรับปรุงโครงการที่ดำเนินอยู่ ตลอดจนนำไปใช้ประโยชน์กับโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้ด้วย (Cronbach et al. 1980 : 14) เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อการประเมิน นักวิจัยกลุ่มนี้จึงได้กำหนดให้การประเมินเป็นการแสวงหาข้อสนเทศเพื่อการตัดสินใจ

ประชุม รอดประเสริฐ (2529 : 73) ได้ให้ความหมายการประเมินโครงการไว้ว่า “การประเมินโครงการ หมายถึงกระบวนการในการเก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ และพิจารณาบังชี้ให้ทราบถึงจุดเด่นจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินงานต่อไปหรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้นเสีย”

พิศิษฐ ตันทวนิช (2529 : 1) ได้ให้ความหมายของการประเมิน ไว้ว่า “การประเมิน หมายถึง การพิจารณาให้ ตัดสินคุณค่า ความดี เลว ถูก ผิด ควร ไม่ควร เหมาะสม ไม่เหมาะสมของคนที่มีต่อสิ่งของ วัตถุ หรือปรากฏการณ์ใดๆ”

สงบ ลักษณะ (2531 : 83) ได้นิยามความหมายของการประเมินโครงการไว้ 3 แนว คือ

แนวที่หนึ่ง การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้มาซึ่งการตัดสินความมีคุณค่า (Values) ของการดำเนินงานและผลที่ได้รับ ได้แก่ แนวคิดของ สคริฟเวน (Michael S. Scriven) สเตค (Robert E. Stake) และ โพรวัส (Malcolm Provas) เป็นต้น

แนวที่สอง การประเมินโครงการ หมายถึงการดำเนินการให้ได้ซึ่งการตัดสินใจ ประสิทธิภาพที่เกิดขึ้น (Effectiveness) ว่า การดำเนินงานทำให้ บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้มากหรือน้อยเท่าใด ได้แก่ แนวคิดของ ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) เมทเฟสเซลและไมเคิล

(Metfessel and Michael) แฮมมอนด์ (Robert L. Hammond) และครอนบาค (Lee J. Cronbach) เป็นต้น

แนวที่สาม การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่กำหนด รวบรวมและใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ (decision making) ได้แก่ แนวคิดของสตฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) อัลคิน (Narvin C. Alkin) และกูบา (Egon Guba) เป็นต้น

บุญมี พันธุ์ไทย (2545 : 16) ได้ให้ความหมายการประเมินโครงการไว้ว่า “การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่จะใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงโครงการ และในการตัดสินใจผลสัมฤทธิ์ของโครงการว่าได้ผลตามเป้าหมายของโครงการหรือไม่ จะดำเนินโครงการต่อไปหรือว่าจะยุติโครงการ”

จากแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการของนักวิชาการหลายท่านที่กล่าวมาจะเห็นว่ามีความแตกต่างและคล้ายคลึงกันหลายประเด็น ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

การประเมินโครงการ เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์โครงสร้าง องค์ประกอบโครงการ การนำโครงการไปปฏิบัติ และผลการปฏิบัติตามโครงการ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจให้มีการปรับปรุง แก้ไข ยกเลิก หรือให้มีการดำเนินการต่อไป

ประเภทของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการ ได้มีนักวิชาการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้แตกต่างกันไปแล้วแต่ปัจจัยที่จะยึดเป็นหลักในการประเมิน

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2523 : 7-12) ได้เสนอประเภทการประเมินไว้ 4 ประเภทคือ

1. ประเมินตัวโครงการ เป็นการประเมินความเหมาะสม ความสมเหตุสมผลของโครงการ เพื่อตรวจสอบดูว่าโครงการนั้นมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด การประเมินจึงมาตรวจสอบความสอดคล้องกับองค์ประกอบส่วนต่างๆ ได้แก่ การศึกษาถึงความจำเป็นของปัญหา ทรัพยากรที่เป็นความต้องการของโครงการ วิธีการดำเนินการ เทคนิควิธีการต่างๆ มีจุดอ่อนอย่างไรบ้าง ตลอดจนความชัดเจนของเป้าหมาย และจุดประสงค์ของโครงการ (Logical Framework) การประเมินตัวโครงการนี้ จัดกระทำก่อนที่จะลงมือปฏิบัติจริง เทคนิควิธีการ

วิเคราะห์โครงการที่ใช้ในการประเมินตัวโครงการ นอกจากจะจัดทำตามรายการดังกล่าวแล้ว ยังนิยมใช้วิธีการวิเคราะห์ความสมเหตุสมผลของโครงการจัดทำเป็นตารางวิเคราะห์โครงการ

2.ประเมินสภาพเมื่อเริ่มต้นโครงการ การประเมินนี้จัดทำเมื่อจะเริ่มต้นหรือขณะที่เริ่มดำเนินการตามโครงการ มุ่งที่จะตรวจสอบ 2 ลักษณะด้วยกันคือ การตรวจสอบความพร้อมสำหรับเริ่มโครงการ ประเมินว่าทรัพยากรมีพร้อมหรือไม่ บุคลากรที่จำเป็นได้มาหรือไม่เป็นต้น อีกลักษณะหนึ่งคือ การตรวจสอบสภาพแวดล้อมของโครงการ เช่น สภาพทางสังคม และ เศรษฐกิจของท้องถิ่น ทักษะคติของชุมชนต่อโครงการ เป็นต้น

3.ประเมินการดำเนินโครงการ เป็นการตรวจสอบวิธีปฏิบัติงานของบุคคลและ องค์การที่มีส่วนในการลงมือปฏิบัติงาน เริ่มตั้งแต่ความเข้าใจ ทักษะคติของผู้บริหาร และผู้ร่วมโครงการที่มีต่อโครงการนั้น ไปจนกระทั่งผลอันเกิดจากการปฏิบัติงานทางเทคนิควิธีการตรวจสอบเอกสารต่างๆ การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และการสังเกตในการปฏิบัติงานจริง

4.ประเมินสภาพเมื่อสิ้นสุดโครงการ การประเมินนี้จัดทำเมื่อโครงการสิ้นสุดลงแล้ว เป็นการประเมินโครงการในลักษณะรวบยอด โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับการประเมินสภาพเมื่อเริ่มต้นโครงการ เพียงแต่ในส่วนความพร้อมก็เปลี่ยนเป็นผลผลิตของโครงการ ซึ่งได้แก่ ผลผลิตตามที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์ของโครงการ และผลผลิตอันเป็นผลพลอยได้จากโครงการ

บุญมี พันธุ์ไทย (2533: 67-69) ได้แบ่งประเภทของการประเมินโครงการไว้หลายแบบ ตามเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งดังนี้

1.แบ่งตามหลักยึดในการประเมินโครงการ มี 2 ประเภทคือ

1.1 การประเมินตามอุดมการณ์ของโครงการ เป็นการประเมินโดยยึดจุดมุ่งหมายของโครงการเป็นหลัก เพื่อตรวจสอบผลงานว่า ได้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย เป้าหมายของโครงการหรือไม่

1.2 การประเมินที่เป็นอิสระจากอุดมการณ์ของโครงการ เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยไม่ทราบว่าคุณสมบัติของโครงการนี้มีอะไรบ้าง

2.แบ่งตามลำดับเวลาที่ทำกรประเมิน มี 3 ประเภทคือ

2.1 การประเมินก่อนที่จะเริ่มดำเนินการตามโครงการ

2.2 การประเมินในขณะที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่

2.3 การประเมินหลังจากโครงการสิ้นสุดลงแล้ว

3. แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน มี 2 ประเภทคือ

3.1 การประเมินเพื่อปรับปรุง หรือเรียกว่า การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เพื่อต้องการใช้ผลการประเมินมาแก้ไขปรับปรุงโครงการ

3.2 การประเมินเพื่อสรุปผล หรือเรียกว่า การประเมินรวมสรุป (Summative Evaluation)

4. แบ่งตามสิ่งที่ถูกประเมิน มี 4 ประเภท คือ

4.1 การประเมินสถานะแวดล้อม หรือการประเมินบริบท(Context Evaluation) เพื่อต้องการใช้ผลการประเมินมากำหนดจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือถ้าโครงการดำเนินไปแล้ว เป็นการประเมินเพื่อดูว่าจุดมุ่งหมายของโครงการสอดคล้องกับนโยบาย หรือสภาพปัญหาหรือไม่

4.2 การประเมินปัจจัยหรือตัวป้อน(Input Evaluation) เพื่อต้องการใช้ผลการประเมินเป็นตัวกำหนดแนวทาง หรือวิธีการดำเนินงานที่ดีที่สุดที่จะทำให้บรรลุจุดหมายของโครงการ

4.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เพื่อต้องการใช้ผลการประเมินมาแก้ไข ปรับปรุงในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการ

4.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เพื่อต้องการทราบว่าเมื่อโครงการสิ้นสุดแล้ว ผลการดำเนินตามโครงการเป็นอย่างไร ได้ผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เทียบกับเกณฑ์แล้วเป็นอย่างไร

5. แบ่งตามโมเดลของการประเมิน โมเดลของการประเมินเป็นกรอบความคิด โดยอาศัยคุณลักษณะของระบบที่ประกอบด้วย ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตเป็นหลักในการเสนอโมเดล แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

5.1 โมเดลที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เป็นการประเมินที่มุ่งตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น โมเดลการประเมินของ ไทเลอร์ ครอนบาค และสตรีเวน

5.2 โมเดลที่มุ่งเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมิน เช่น โมเดลการประเมินของสเติร์ก ที่มุ่งตัดสินคุณค่าสิ่งที่ประเมิน

5.3 โมเดลที่มุ่งนำผลการประเมินไปช่วยตัดสินใจ เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆอย่างถูกต้อง เช่น โมเดลการประเมินชิบ ของ สตีฟเฟิลบีม และคณะ

สมประสงค์ วิทย์เกียรติ (2537: 194-198) ได้รวบรวมแนวคิดของนักวิชาการและนักประเมินแผนโครงการ ที่ได้ศึกษาถึงประเภทของการประเมินที่มีแนวคิดในการประเมินแตกต่างกันไปบ้าง และนำมาจัดกลุ่มดังต่อไปนี้

การประเมินตามลักษณะพฤติกรรมกรรมการประเมิน(behaviors) การประเมินลักษณะนี้
แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (goal attainment model หรือ objective based model)
2. การประเมินแบบตัดสินคุณค่า (judgemental model)
3. การประเมินแบบช่วยการตัดสินใจ (decision model) เป็นการประเมินผลผลิตครบถ้วนทุกส่วนของโครงการทั้งบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลลัพธ์เพื่อจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบทราบถึงข้อบกพร่องของโครงการ และได้แนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนางานให้ดีขึ้น หรือช่วยในการตัดสินใจที่จะดำเนินโครงการต่อไปหรือยกเลิกโครงการ การประเมินประเภทนี้ได้แก่ ตัวแบบการประเมินของเวลช์ (Wayne W. Welch) ตัวแบบการประเมินของ อัลคิน (Alkin) เป็นต้น

การประเมินตามตัวแบบ (Model) การประเมินตามตัวแบบแบ่งการประเมินเป็น 2
ประเภทคือ

1. การประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (goal attainment model หรือ objective based model)
2. การประเมินที่เน้นระบบ (system model)

การประเมินโดยที่ยึดช่วงเวลา (period of time) การประเมินโดยที่ยึดช่วงเวลา
แนวคิดนี้แบ่งการประเมินออกเป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ

1. การประเมินก่อนดำเนินแผนโครงการ (ex-ante or pre evaluation)
2. การประเมินระหว่างดำเนินแผนโครงการ (on going or operational evaluation)
3. การประเมินหลังแผนโครงการเสร็จสิ้นแล้ว (ex-post or completed evaluation)

การประเมินโดยยึดกระบวนการทั้งระบบ การประเมินโดยยึดกระบวนการประเมิน
ตลอดกระบวนการทั้งระบบนั้น แบ่งเป็น 7 ประเภทด้วยกัน

1. การประเมินหาความต้องการ (need assesment)
2. การประเมินแหล่งทรัพยากร (effort evaluation)
3. การประเมินกระบวนการ (process evaluation)
4. การประเมินการทำงาน (performance evaluation)
5. การประเมินกำกับงานอย่างต่อเนื่อง (continuous monitoring)

6. การประเมินผลผลิต (outcome evaluation)

7. การประเมินผลกระทบ (impact evaluation)

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524: 34-40) ได้สังเคราะห์รายงานการประเมิน ปรากฏว่า สามารถสรุปรูปแบบประเมินได้ 3 รูปแบบ

1.แบบประเมินเชิงสำรวจ การประเมินแนวนี้จะเป็นการสำรวจสิ่งต่างๆ ที่จะช่วยในการประเมิน เช่น วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโครงการเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่าง จุดมุ่งหมายของโครงการกับกิจกรรมในโครงการ การวิเคราะห์เอกสารเป็นวิธีการหลักที่ใช้ในการประเมินตามแนวการสำรวจจากความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง จุดอ่อนของการใช้แบบประเมินเชิงสำรวจก็คือ ผลการประเมินค่อนข้างจะมีความเป็นปรนัยต่ำ ซึ่งทำให้ผลการประเมินเป็นที่น่าสงสัย ทางแก้ไขก็คือ ความพยายามเก็บข้อมูลเชิงความคิดให้มีการตรวจสอบซึ่งกันและกัน และพยายามประเมินจากหลักฐานหรือเอกสารที่มีอยู่เป็นสำคัญ

2.แบบประเมินเชิงทดลอง เป็นการประเมินโดยอาศัยแบบการทดลองที่ใช้ในการประเมินใช้กันมาก เป็นแบบมีกลุ่มเดียว แล้วศึกษาผลที่เกิดขึ้นโดยการเปรียบเทียบผลที่ได้จากการวัดก่อนและหลัง การทดลองแบบกลุ่มเดียวมีจุดอ่อนค่อนข้างมาก การแก้ไขควรมีการประเมินโดยอาศัยแบบการทดลองที่มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

3.ประเมินการดำเนินโครงการ เป็นการตรวจสอบวิธีปฏิบัติงานของบุคคลและองค์การที่มีส่วนในการลงมือปฏิบัติงาน เริ่มตั้งแต่ความเข้าใจ ทักษะคิของผู้บริหาร และผู้ร่วมโครงการที่มีต่อโครงการนั้น ไปจนกระทั่งผลอันเกิดจากการปฏิบัติงานทางเทคนิควิธีการ ตรวจสอบเอกสารต่างๆ การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการและการสังเกตในการปฏิบัติงานจริง

4.ประเมินสภาพเมื่อสิ้นสุดโครงการ การประเมินนี้จัดทำเมื่อโครงการสิ้นสุดลงแล้ว เป็นการประเมินโครงการในลักษณะรวบยอด โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับการประเมินสภาพ เมื่อเริ่มต้นโครงการ เพียงแต่ในส่วนความร่วมมือก็เปลี่ยนเป็นผลผลิตของโครงการ ซึ่งได้แก่ ผลผลิตตามที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์ของโครงการ และผลผลิตอันเป็นผลพลอยได้จากโครงการ

สมคิด พรหมขู้ (2542 : 42) ได้รวบรวมแนวคิดของนักวิชาการทางด้าน การประเมิน ที่เสนอกรอบความคิดให้นักประเมินได้เลือกใช้ มีอยู่หลายแบบ รูปแบบการประเมินโดยทั่วไป นิยมแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1.รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model) เป็นรูปแบบที่ เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโคจรตรวจสอบผลที่ระบุไว้ใน จุดมุ่งหมายเป็นหลักโดยดูว่าผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler: 1943) ครอนบาค (Cronbach : 1973) และ เกริกแพตทริก (Kirkpatrick)

2.รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgemental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัยคุณค่าโครงการนั้น ได้แก่วิธีการประเมินของสเตค (Stake : 1967) สคริฟเวน (Scriven : 1967) โพรวัส (Provus : 1971)

3.รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision – Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล และข่าวสารต่างๆ เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่วิธีการประเมินของเวลช์ (Welch : 1967) สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam: CIPP:1968) อัลคิน (Alkin : 1967)

จากแนวคิดเรื่องการประเภของการประเมินที่นำมาขึ้นเพื่อเป็นแนวที่กำหนดว่าแผนโครงการที่กำหนดจัดทำขึ้นมานั้น ควรที่จะประเมินด้วยการประเมินประเภทใด จึงจะเหมาะสมมากที่สุด ควรจะเป็นการประเมินให้ครบวงจรของแผนโครงการ จึงมีการประเมินก่อนทำแผนโครงการเพื่อเป็นการเตรียมแผนโครงการในเรื่องการประเมินปัญหาความต้องการทรัพยากร เมื่อจัดทำแผนโครงการเสร็จก็ควรมีการประเมิน เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนโครงการว่าคุ้มค่าต่อการที่จะดำเนินการต่อไปหรือไม่ และในขณะที่มีการปฏิบัติงานแผนโครงการ ก็ควรมีการประเมินเพื่อศึกษาถึงความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค ที่ต้องแก้ไขปรับปรุงแผนโครงการ และเมื่อสิ้นสุดแผนโครงการก็ควรประเมินถึงผลลัพธ์ผลผลิตว่าสอดคล้องกับเป้าหมาย จุดหมายวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร ประเภทของการประเมินโครงการ ดังที่นักวิชาการได้เสนอไว้ข้างต้นนั้น จะเห็นว่าแต่ละท่านได้มองและจำแนกการประเมินโครงการคล้ายคลึงและแตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วอาจจะสรุปได้ว่าการที่จะจัดประเภทการประเมินโครงการเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การนำผลการประเมินไปใช้ วิธีการประเมิน และรูปแบบหรือโมเดลการประเมิน

ความสำคัญของการประเมินโครงการ

ความสำคัญหรือคุณประโยชน์ของการประเมินได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นแตกต่างกันไปเช่น

ประชุม รอดประเสริฐ(2529:75-76) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินโครงการไว้ดังนี้

1. การประเมินจะช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานของการดำเนินงาน มีความชัดเจนขึ้น กล่าวคือ ก่อนที่โครงการจะได้รับการสนับสนุนให้นำไปใช้ย่อมจะได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียดจากผู้บริหารและผู้ประเมิน

2. การประเมินโครงการช่วยให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าหรือเกิดประโยชน์เต็มที่ ทั้งนี้เพราะการประเมินโครงการจะต้องวิเคราะห์ทุกส่วนของโครงการ ข้อมูลใดหรือปัจจัยใดที่เป็นปัญหาจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมคุ้มค่า

3. การประเมินโครงการช่วยให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่าโครงการเป็นส่วนหนึ่งของแผน ดังนั้นเมื่อโครงการได้รับการตรวจสอบวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขให้ดำเนินการไปด้วยดี ย่อมจะทำให้แผนงานดำเนินไปด้วยดี และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

4. การประเมินโครงการช่วยแก้ไขปัญหอันเกิดจากผลกระทบของโครงการ และทำให้โครงการมีข้อที่ทำให้เกิดความเสียหายลดน้อยลง

5. การประเมินโครงการมีส่วนช่วยอย่างสำคัญในการควบคุมคุณภาพของงาน เพราะการประเมินเป็นการตรวจสอบและควบคุมชนิดหนึ่ง ซึ่งดำเนินงานอย่างมีระบบและมีความเป็นวิทยาศาสตร์มาก

6. การประเมินโครงการมีส่วนในการสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ มิใช่การควบคุมบังคับบัญชาหรือสั่งการ แต่เป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงแก้ไขและเสนอแนะวิธีการใหม่ๆ อันจะนำมาซึ่งผลงานที่ดีเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องทั้งปวง เช่นนี้ย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติมีกำลังใจ มีความพึงพอใจ และมีความตั้งใจปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

7. การประเมินโครงการช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ กล่าวคือ การประเมินจะทำให้ผู้บริหารทราบถึงอุปสรรคปัญหา ข้อดี ข้อเสีย ความเป็นไปได้ และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขดำเนินการโครงการ ข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจดำเนินโครงการต่อไปหรือยุติโครงการนั้นเสีย

สมคิด พรหมจ้อย (2542 : 30) ได้สรุปความสำคัญของการประเมินโครงการไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนงานและโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่างๆที่จำเป็น ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ

2. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ มีความชัดเจน

3. ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ

4.ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ และวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินงานโครงการต่อไป

5.ช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานโครงการว่าเป็นอย่างไร คຸ້ມคຳกັບการลงทุนหรือไม่

6.เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเอง จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมประสงค์ ปิ่นจินดา (2526 :13-15) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมิน สรุปได้ดังนี้

- 1.ช่วยชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ของการดำเนินงานนั้นเหมาะสมและเป็นไปได้เพียงใด
- 2.ช่วยให้ทราบว่า การดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด
- 3.ช่วยเร้า กระตุ้นให้มีการเร่งรัด ปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้น
- 4.ทำให้มองเห็นข้อบกพร่องในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน
- 5.ช่วยในการควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
- 6.ช่วยให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหารในการตัดสินใจดำเนินการ
- 7.ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมในการดำเนินงานครั้ง

ต่อไป

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 :92-93) สรุปความสำคัญของการประเมิน ดังนี้

- 1.เพื่อช่วยปรับปรุงพัฒนางานหรือโครงการต่างๆ
- 2.เพื่อตัดสินใจผลเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ของงานหรือโครงการต่างๆ
- 3.เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ หรืออนาคตของโครงการได้อย่าง

ถูกต้องเหมาะสม

- 4.เพื่อกระตุ้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

อำนาจ เลิศขยันดี (2542 :20) ได้สรุปความสำคัญของการประเมินไว้ดังนี้

- 1.ระบบการประเมินผลก่อให้เกิดการดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่าง

สมบูรณ์แบบ

- 2.ระบบการประเมินผลก่อให้เกิดขั้นตอนการดำเนินงานเป็นไปอย่างดี ไม่มีอุปสรรค

ใดๆเกิดขึ้น

3.ระบบการประเมินผลก่อให้เกิด ระบบการตรวจสอบผลกระทบ จากการดำเนิน
โครงการ

4.ระบบการประเมินผลก่อให้เกิดการวางแผนการดำเนินการของโครงการแบบมหภาค
และยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโครงการจุลภาคทั้งหลายทั้งปวง

5.ระบบการประเมินผลก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากรในองค์กรนั้น ก่อให้เกิดพลังงาน
แห่งความสามัคคีธรรม อันเป็นความเมตตาธรรมที่จะคล้อยตามให้กิจการต่างๆขององค์กรนั้นได้
บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

เกณฑ์การพิจารณาการประเมินโครงการ

ส.วาสนา ประवालพุดกษ (2544 : 93-94) ได้นำเสนอเกี่ยวกับเกณฑ์ในการพิจารณา
การประเมินโครงการทางการศึกษา ดังนี้

1.เกณฑ์เกี่ยวกับประโยชน์ ซึ่งได้แก่ การกำหนดผู้รับผลจากโครงการ ความเชื่อถือ
ได้ของผู้ประเมิน ขอบเขตของข้อเสนอแนะและการคัดเลือก การแปลความหมายข้อมูลจากการ
ตัดสินใจคุณค่า การรายงานจะต้องชัดเจนในทุกขั้นตอนของการประเมินตลอดจนความชัดเจนในแง่
ของจุดมุ่งหมายวิธีการและผลการประเมิน รายงานจะต้องเปิดเผยต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคน
ทุกระดับเพื่อที่จะได้ทราบถึงผลของโครงการและการนำผลการประเมินไปใช้รายงานควรจะ
รวดเร็วและทันการณ์ไม่ช้าจนใช้ประโยชน์ไม่ได้ ผลกระทบจากการประเมิน การประเมินควรจะ
ทำต่อเนื่องไปอีกระยะหนึ่งในลักษณะการติดตามผลของโครงการระยะยาว เพื่อศึกษาผลระยะยาว

2.เกณฑ์เกี่ยวกับความเป็นไปได้ ประกอบด้วย กระบวนการและวิธีการประเมินจะ
ต้องปฏิบัติได้จริงๆ นโยบายการประเมินควรจะวางแผนและกระทำโดยบุคคลในฐานะต่างๆกัน
เพื่อให้การประเมินนั้นไม่มีอคติ และมีความสมจริงมากที่สุด ค่าใช้จ่ายการประเมินจะต้องคุ้มค่า
และได้ผล

3.เกณฑ์เกี่ยวกับความเหมาะสม ได้แก่ รูปแบบการประเมินจะต้องได้รับการยอมรับ
ในกลุ่มว่าจะทำอะไร อย่างไร เมื่อไร และโดยใคร ทั้งนี้จะต้องกำหนดไว้อย่างชัดเจน ความ
ขัดแย้งทั้งหลายจะต้องกำจัดหรือหาทางแก้ไขด้วยวิธีการที่เปิดเผยและตรงไปตรงมา การรายงาน
จะต้องเปิดเผยและซื่อสัตย์ต่อผลของการประเมิน รวมทั้งข้อจำกัดของการประเมินก็จะต้องเสนอ
ให้ทราบด้วย

4.เกณฑ์เกี่ยวกับความพอเพียงความแน่นอน สิ่งที่จะประเมินจะต้องกำหนดและชี้แจง
ให้ชัดเจน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโครงการต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วน กำหนดรายละเอียด

เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวิธีการประเมิน กำหนดแหล่งข้อมูลอย่างถูกต้องและพอเพียง วิธีการวัดอย่างถูกต้องและเที่ยงตรง วิธีการวัดจะต้องเชื่อถือได้ การเก็บข้อมูลจะต้องมีระบบและถูกต้อง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และคุณภาพจะต้องถูกต้องเพื่อให้เกิดการแปลผลอย่างถูกต้อง การลงสรุปจะต้องมีเหตุผลหลักฐานแสดงชัดเจน การรายงานผลการประเมินโครงการจะต้องไม่มีอคติ ต้องรายงานตรงไปตรงมาตามหลักฐานและข้อมูลที่ได้

ขั้นตอนของการประเมินโครงการ

ได้มีนักวิชาการหลายท่านกำหนดขั้นตอนของกระบวนการประเมินโครงการขึ้นในลักษณะต่างๆ ทั้งที่แตกต่างและคล้ายคลึงกัน ดังสรุปเป็นข้อได้ ดังเช่น

ประชุม รอดประเสริฐ (2529 : 82-84) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า การประเมินโครงการเป็นภารกิจและหน้าที่สำคัญขององค์กร และเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายในองค์กร เพื่อดำเนินงานลุล่วงไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพ การประเมินโครงการควรอยู่ในรูปคณะกรรมการ และคณะกรรมการควรดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการประเมิน เพื่อใช้เป็นที่ทิศทางในการดำเนินงาน และวัตถุประสงค์นั้นต้องชัดเจน และมีความเฉพาะเจาะจงมากที่สุด กล่าวคือจะต้องสามารถตอบคำถามต่อไปนี้

- อะไรคือความมุ่งหมายของการประเมินโครงการนี้
- วัตถุประสงค์ในการประเมินมีอะไรบ้าง
- ทำไมจึงต้องประเมินโครงการนี้

ขั้นที่ 2 การหาความต้องการในการประเมิน คณะผู้ประเมินจะต้องหาความต้องการจำเป็นในการประเมิน แล้วลำดับก่อนหลังสิ่งต้องประเมิน แต่อย่างไรก็ดีการหาความจำเป็นลำดับแรกๆ นั้น ไม่ควรพิจารณาเฉพาะลำดับแรกๆ ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเท่านั้น ควรพิจารณาย้อนหลังในระยะหนึ่งหรือสองปีที่ผ่านมาด้วย แล้วจึงทำรายละเอียดให้รอบคอบแล้วลำดับความสำคัญทำให้เป็นการประหยัด ทั้งเวลา เงิน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน

ขั้นที่ 3 การหาเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล คณะกรรมการจะต้องสร้างหรือเลือกหาเครื่องมือที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสิ่งที่ต้องประเมินมากที่สุดและควรให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับรู้และยอมรับเครื่องมือที่จะนำไปใช้นั้น การรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ฉะนั้นในการวางแผนเพื่อการรวบรวมข้อมูล คณะผู้ประเมินควร

- กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

- ข้อมูลใดที่ต้องการเก็บรวบรวม
- จะเก็บข้อมูลเหล่านั้นอย่างไร
- จะเก็บข้อมูลเหล่านั้นเมื่อใด
- ใครจะเป็นผู้เก็บข้อมูลเหล่านั้น

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากได้ข้อมูลตามจำนวนที่ต้องการแล้ว คณะกรรมการจะต้องตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียด และจำแนกข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องสอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์และรูปแบบของการประเมินที่ได้กำหนดไว้ ฉะนั้นคณะผู้ประเมินจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- ประเภทและชนิดของข้อมูลที่จะรวบรวมต้องเป็นที่ตกลงและเห็นพ้องต้องกัน
- เครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียดและรอบคอบ
- ข้อมูลที่ได้รับจะต้องจำแนกเป็นหมวดหมู่ และสรุปได้ว่าเป็นข้อมูลเสริมหรือเป็นข้อมูลที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน
- วิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล จะต้องถูกกำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้า

ขั้นที่ 5 การรายงานข้อมูลและการรายงานผล หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว คณะผู้ประเมินจะต้องนำเสนอข้อมูล หรือผลการประเมินโครงการนั้น การกระทำเช่นนี้จะต้องมีการวางแผนนำเสนอข้อมูล ซึ่งมีสาระสำคัญที่ต้องรายงานคือ วัตถุประสงค์การประเมิน วิธีการประเมิน ผลการประเมิน และการนำผลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์ การนำผลการประเมินไปใช้นั้นจะต้องชี้ให้เห็นด้วยว่าจะแก้ไขจุดด้อยได้อย่างไร และจะอย่างไรจะต้องให้จุดเด่นคงสภาพอยู่เสมอ นอกจากนั้นควรมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงการ บุคลากร และทรัพยากรที่ต้องใช้ ตลอดจนข้อมูลเพิ่มเติมที่ต้องการรวบรวม ทั้งความผูกพันทางด้านงบประมาณและการเงิน สามารถรายงานผลการประเมินต่อผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานให้มีความเข้าใจและทราบโดยเร็วที่สุด เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจอย่างทันท่วงที และการรายงานควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายกระชับรัด

ขั้นที่ 6 การติดตามผล เมื่อผลการประเมินได้ถูกนำไปใช้ จุดเด่น จุดด้อยของผลงานก็จะได้รับการส่งเสริมปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามความจำเป็นเพื่อให้มีการดำเนินโครงการต่อไป แล้วทำการประเมินซ้ำอีกครั้งหนึ่ง หากได้รับผลเป็นที่พอใจเป็นไปตามวัตถุประสงค์แล้ว ย่อมถือได้ว่าโครงการนั้นเป็นโครงการที่ประสบผลสำเร็จ

บุญธรรม กิจปริดาภิวัตน์(2543 : 291-292) ได้เสนอขั้นตอนการประเมินโครงการออกเป็น 9 ขั้นตอนดังนี้

- 1.วิเคราะห์และบรรยายโครงการ
- 2.ตั้งประเด็นปัญหาหรือวัตถุประสงค์ในการประเมิน
- 3.กำหนดข้อมูลและตัวชี้วัดในการประเมิน
- 4.กำหนดเกณฑ์เปรียบเทียบหรือตัดสินใจ
- 5.กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่จะให้ข้อมูล
- 6.เลือกหรือสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
- 7.เก็บรวบรวมข้อมูล
- 8.วิเคราะห์ข้อมูลและตัดสินคุณค่า
- 9.รายงานผลการประเมิน

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2529: 44) ได้เสนอกระบวนการประเมินโครงการออกเป็น 5 ขั้นตอน ในลักษณะของวัฏจักร คือ

- 1.การกำหนดปัญหา เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ และหรือเป้าหมายของการประเมิน
- 2.การวางแผนประเมินโครงการและเลือกรูปแบบการประเมิน
- 3.เก็บรวบรวมข้อมูลก่อน ระหว่าง และหลังโครงการเสร็จสิ้น
- 4.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติและเชิงตรรก
- 5.การเปรียบเทียบ สรุปผล และเสนอแนะ

เขาวดี วิบูลย์ศรี (2528: 76) ได้กล่าวถึงขั้นตอนที่ควรศึกษาในการดำเนินการวางแผนโครงการประเมินผลไว้ 5 ขั้นตอนคือ

- 1.ตรวจสอบว่ามีโครงการใดที่ต้องการประเมินผล
- 2.จะประเมินผลเรื่องอะไร อย่างไร เมื่อไร
- 3.การเลือกเครื่องมือประเมิน
- 4.การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
- 5.การรายงานและการนำผลไปใช้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2545:98-101) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการประเมินไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการประเมิน ในขั้นตอนนี้ผู้ประเมินจะดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงการหรือสิ่งที่มีงประเมินกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการ ใครเป็นผู้รับผิดชอบ ใครบ้างที่ต้องการใช้ผลการประเมินครั้งนี้

1.2 สัมภาษณ์ ผู้บังคับบัญชาของผู้ประเมิน และกลุ่มผู้ใช้ผลประเมินเกี่ยวกับความต้องการใช้ผลประเมิน ต้องการใช้เมื่อใด ต้องการสารสนเทศในประเด็นใดบ้าง

1.3 จากข้อมูล 1.1 และ 1.2 กำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการประเมิน

ขั้นที่ 2 วางแผนการประเมิน เมื่อกำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์การประเมินแล้ว นำวัตถุประสงค์ของการประเมินในแต่ละข้อมาวิเคราะห์ เพื่อวางแผนการประเมิน

ขั้นที่ 3 ดำเนินการประเมินตามแผน เมื่อจัดทำแผนการประเมินเรียบร้อยแล้ว ก็จะเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงต่างๆ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ระบุไว้ในแผนการประเมิน

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูล เจนับรวบรวมข้อมูล เพื่อทำการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการประเมินแต่ละข้อแล้วสรุปว่าวัตถุประสงค์ข้อนั้นๆ บรรลุผลหรือไม่เพียงใด มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรบ้าง

ขั้นที่ 5 รายงานผลการประเมิน โดยทั่วไปรายงานการประเมินผล มักจะทำเป็นลายลักษณ์อักษรในรูปของรายงาน ซึ่งอาจแบ่งเป็นรายงานรวมฉบับเดียว หรือการประเมินผลโครงการ และการติดตามผล หรือแยกเป็นรายงาน 2 ฉบับคือ รายงานการประเมินผลโครงการหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงาน โดยยังไม่ได้ดำเนินการติดตามผล และรายงานการติดตามผลหลังจากสิ้นสุดโครงการไปแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน

จากขั้นตอนของการประเมินโครงการที่ได้มีนักการศึกษาหลายท่านนำเสนอไว้ นั้น แม้จะแตกต่างกันไปบ้าง แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วอาจสรุปได้เป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการประเมิน
2. กำหนดรูปแบบ วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
3. เก็บรวบรวมข้อมูลตามที่วางแผนไว้
4. วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูล
5. สรุปรายงานและเสนอแนะ

รูปแบบในการประเมินโครงการ

รูปแบบการประเมินโครงการ เกิดขึ้นเนื่องจากความพยายามของนักประเมิน ที่มุ่งนำเสนอแนวทางในการประเมินโครงการ

บุญมี พันธุ์ไทย (2545 :18-23) ได้กล่าวถึงรูปแบบในการประเมินโครงการ ไว้ 5 รูปแบบ ได้แก่รูปแบบ CIPP ของสตัฟเฟิลบีม รูปแบบของครอนบัค รูปแบบของสคริเวน รูปแบบของเสต็ก รูปแบบความไม่สอดคล้องกันของโพรวิส

สมคิด พรหมจู้ (2542 : 41) ได้ให้ความหมายรูปแบบการประเมินไว้ดังนี้ “รูปแบบการประเมิน คือ กรอบความคิด หรือแบบแผนในการประเมิน ที่แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมิน หรือกระบวนการของการประเมินในการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งนั้น เราควรพิจารณาเรื่องใดบ้าง(What) ในขณะเดียวกัน บางรูปแบบอาจจะมีการเสนอแนะด้วยว่า ในการประเมินแต่ละรายการ แต่ละเรื่อง ควรพิจารณา หรือตรวจสอบอย่างไร ซึ่งเป็นลักษณะการเสนอแนะวิธีการ (How)”

รูปแบบการประเมินมีหลายประเภท สมคิด พรหมจู้ (2542 :43 -) ได้นำเสนอรูปแบบการประเมิน ทั้งหมด 8 รูปแบบคือ

- 1.รูปแบบการประเมินของ ราฟท์ ดับบลิว ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler)
- 2.รูปแบบการประเมินของ มาร์วิน ซี อัลคิน (Marvin C. Alkin)
- 3.รูปแบบการประเมินของ แมลคอล์ม เอ็ม โพรวิส (Melcolm M. Provus)
- 4.รูปแบบการประเมินของ ไมเคิล สคริฟเวน (Michael Scriven)
- 5.รูปแบบการประเมินของ โรเบิร์ต อี สเตค (Robert E. Stake)
- 6.รูปแบบการประเมินของ แดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daneil L. Stufflebeam)
- 7.รูปแบบการประเมินของ เคริก แพตทริก (Kirkpatrick)
- 8.รูปแบบการประเมินของ เอ็มคิว แพตตัน (M.Q.Patton)

ประโยชน์ของรูปแบบการประเมิน

รูปแบบการประเมินมีประโยชน์สำคัญ 4 ประการ (สมคิด พรหมจู้ 2542:41) คือ

- 1.ช่วยให้เห็นแนวทาง หรือ กรอบความคิดในการประเมิน การเรียนรู้เรื่องรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย จะทำให้เกิดประสบการณ์ในการตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบการประเมินได้อย่างเหมาะสมกับสิ่งที่มุ่งประเมิน
- 2.ช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินมีความคมชัดและครอบคลุม เนื่องจากรูปแบบการประเมินแต่ละรูปแบบ มีกรอบความคิดเชิงเหตุผล ดังนั้นการเลือกใช้ หรือ ประยุกต์ใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งก็มีแนวโน้มที่จะกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกับรูปแบบนั้นได้
- 3.ช่วยให้กำหนดตัวแปรหรือประเด็นสำคัญ ในการประเมินได้อย่างชัดเจน
- 4.ช่วยให้ผลงานการประเมินมีความเป็นระบบ ครอบคลุม เป็นที่ยอมรับและสื่อความหมายได้ชัดเจน

จากการศึกษารูปแบบในการประเมินโครงการ สรุปได้ว่ารูปแบบการประเมินโครงการที่เหมาะสมในการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชายนาท ในครั้งนี้ คือรูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ของสต๊าฟเฟิลบีม เพราะทำให้ทราบว่า การดำเนินโครงการในแต่ละด้านอยู่ในระดับใด และเป็น การประเมินได้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลสำเร็จของโครงการหรือผลผลิตของโครงการ เพื่อให้ทราบปัญหาอุปสรรค และข้อบกพร่องของโครงการทุกขั้นตอนและสามารถนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาโครงการต่อไป ในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวรายละเอียดเฉพาะตัวแบบของสต๊าฟเฟิลบีม ดังนี้

รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้

รูปแบบการประเมิน CIPP (Context-Input-Process-Product Model,CIPP) ของสต๊าฟเฟิลบีม(Stuffbeam) อ้างถึงใน (บุญมี พันธุ์ไทย 2545 : 18-20) มีการประเมิน 4 ขั้นตอน ตามแนวคิดเชิงระบบ คือ

1.การประเมินสถานะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล เพื่อช่วยในการตัดสินใจในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ สิ่งที่จะประเมินประกอบด้วย

- 1.1 นโยบายของโรงเรียน ของกรม ของกระทรวง และของแผนการศึกษาแห่งชาติ
- 1.2 ความต้องการของครู-อาจารย์ และบุคลากรในโรงเรียน
- 1.3 สภาพปัญหาและสิ่งแวดล้อมรอบๆโรงเรียน
- 1.4 สภาพนักเรียน ฐานะเศรษฐกิจที่บ้าน การเดินทางมาโรงเรียน
- 1.5 ความต้องการของนักเรียน
- 1.6 ความต้องการของผู้ปกครองและสังคม

สิ่งต่างๆที่กล่าวมานี้จะ เป็นข้อมูลในการตัดสินใจกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ และเป้าหมายของโครงการ ดังนั้นในการประเมินขั้นตอนนี้ผู้ประเมินนอกจากประเมินจากเอกสารต่างๆแล้ว ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนที่จะให้ข้อมูลด้วย

2.การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาประกอบในการตัดสินใจความเหมาะสมของการวางแผนในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ สิ่งที่จะประเมินประกอบด้วย

- 2.1 บุคลากรของหน่วยงานที่จะทำโครงการ
- 2.2 วัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการดำเนินงาน
- 2.3 ระยะเวลา เงินทุน และอาคารสถานที่
- 2.4 ยุทธวิธีที่ใช้ในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์

การประเมินปัจจัยเบื้องต้นทางด้านเศรษฐศาสตร์ เราสามารถใช้รูปแบบของวิธีต้นทุนและกำไร (Cost and Benefit) ที่ได้รับ แต่ในทางการศึกษา การดูแลในแง่ของกำไร ทำให้เห็นเป็นตัวเลขได้ยาก เราจึงต้องเลือกใช้เกณฑ์ตัวอื่นๆ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการประเมินเฉพาะกรณี หรือเฉพาะโครงการที่ทำเท่านั้น

3.การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนการหรือโครงการได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ การประเมินกระบวนการจะช่วยให้ผู้ที่รับผิดชอบโครงการได้รับข้อมูลย้อนกลับ(Feedback) ทำให้ทราบถึงผลของการปฏิบัติว่าเป็นอย่างไร มีปัญหาข้อบกพร่องอะไรบ้างที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนด้วยดี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการ การประเมินกระบวนการมีจุดมุ่งหมาย 3 ประเด็น คือ

- 3.1 เพื่อหาข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้
- 3.2 เพื่อรวบรวมสารสนเทศต่างๆ สำหรับผู้ตัดสินใจในการวางแผนดำเนินงาน
- 3.3 เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่างๆที่เกิดขึ้น

4.การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าเมื่อโครงการสิ้นสุดลงแล้ว ผลสัมฤทธิ์ของโครงการเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือเป้าหมายของโครงการ หรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในการประเมิน เพื่อประกอบในการตัดสินใจว่าจะยกเลิกโครงการหรือจะขยายโครงการออกไปอีก ผลของการประเมินผลผลิตยังชี้ให้เห็นสภาพของสถานะแวดล้อมว่าเหมาะสมกับโครงการหรือไม่อีกด้วย

2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

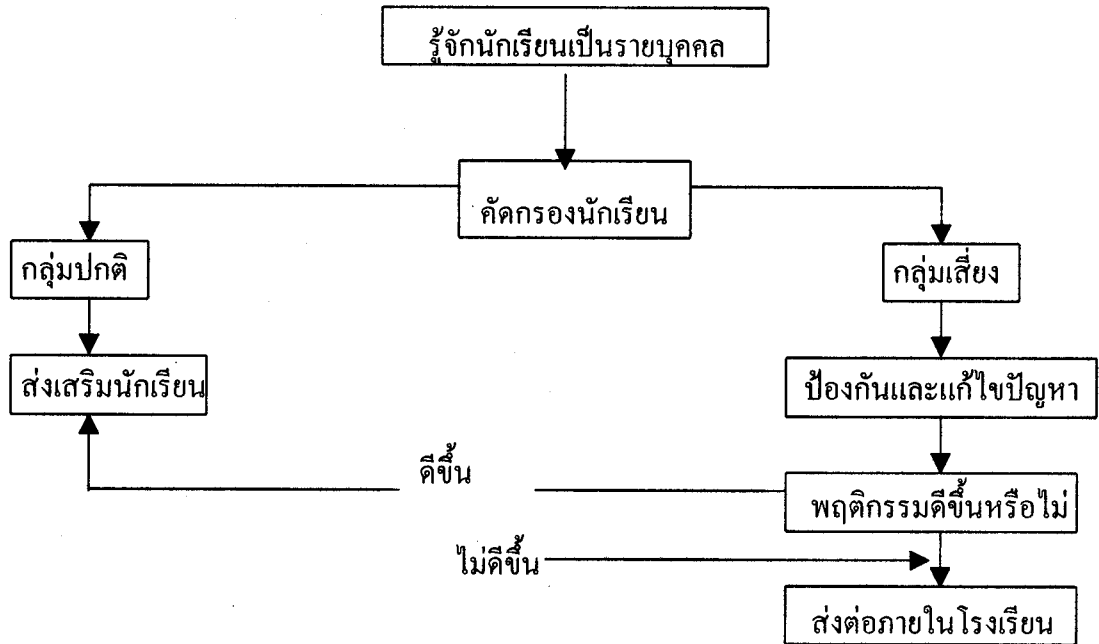
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 5) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายรวมถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดจากสารเสพติด”

2.2 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 5-6) ได้สรุปกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการปฏิบัติงาน มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการคือ

- 2.2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2.2.2 การคัดกรองนักเรียน
- 2.2.3 การส่งเสริมนักเรียน
- 2.2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 2.2.5 การส่งต่อ

กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แสดงให้เห็น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 2.1 แสดงกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา : สามัญศึกษา , กรม , หน่วยศึกษานิเทศก์ “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดกรมสามัญศึกษา” กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา 2544

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 7 - 9) ได้สรุปกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่แสดงในภาพที่ 1 เป็นความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาตลอดกระบวนการ โดยมีการประสานงานหรือรับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ปกครอง ซึ่งมีวิธีการและเครื่องมือตัวอย่างสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
1.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ศึกษาข้อมูลจากการใช้	
1.1 ด้านความสามารถ	1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก 3) อื่นๆเช่น	1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก 3) อื่นๆเช่น
- การเรียน		
- ความสามารถอื่นๆ	- แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์	- แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์
1.2 ด้านสุขภาพ		
- ร่างกาย	- แบบสัมภาษณ์นักเรียน	- แบบสัมภาษณ์นักเรียน
- จิตใจ – พฤติกรรม		
1.3 ด้านครอบครัว	- แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	- แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน
- เศรษฐกิจ		
- การคุ้มครองนักเรียน	- แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและเยี่ยมบ้านนักเรียน	- แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและเยี่ยมบ้านนักเรียน
1.4 ด้านอื่นๆ	นักเรียน	เยี่ยมบ้าน นักเรียน
2.การคัดกรองนักเรียน	ดำเนินการต่อไปนี้	
2.1 กลุ่มปกติ	1)วิเคราะห์ข้อมูลจาก	1) เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน
2.2 กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา	1.1 ระเบียบสะสม 1.2 แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก 1.3 แหล่งข้อมูลอื่นๆ	2) แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล
	2) คัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน	3) แบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นห้องเรียน
3.การส่งเสริมนักเรียน (สำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม)	ดำเนินการต่อไปนี้	
	1)จัดกิจกรรมโฮมรูม(Homeroom) 2)จัดประชุมครูที่ปรึกษา 3)จัดกิจกรรมอื่นๆ ที่ครูพิจารณาว่าเหมาะสม	1)แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม(Homeroom) 2)แนวทางการจัดประชุมผู้ปกครอง 3)แบบบันทึก/สรุปผลกิจกรรม

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
4.การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา	<p>ดำเนินการต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ให้การปรึกษาเบื้องต้น 2) ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆเพื่อการจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน <p>คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมในห้องเรียน - กิจกรรมเสริมหลักสูตร - กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน - กิจกรรมซ่อมเสริม - กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1)แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 5 กิจกรรม 2)แบบบันทึกสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 3)แบบบันทึกรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5.การส่งต่อ	ดำเนินการต่อไปนี้	
5.1 ส่งต่อภายใน	1) บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว	1) แบบบันทึกการส่งต่อของโรงเรียน
5.2 ส่งต่อภายนอก	ครูปกครอง ครูประจำวิชา ครูพยาบาลเป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งต่อภายใน	2) แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน
	2) บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งเป็นการส่งต่อภายนอก	

2.3 องค์ประกอบในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 9) ได้สรุปองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ

- 2.3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2.3.2 การคัดกรองนักเรียน
- 2.3.3 การส่งเสริมนักเรียน
- 2.3.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 2.3.5 การส่งต่อ

แต่ละองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว มีความสำคัญ มีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 10-14) ได้สรุปรายละเอียดเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีความสำคัญมาก เนื่องจากความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่ จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาควรมี มีอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ๆ คือ

- 1) ด้านความสามารถ หมายถึง
 - (1) ด้านการเรียนรู้
 - (2) ด้านความสามารถอื่นๆ

- 2) ด้านสุขภาพ หมายถึง
 - (1) ด้านร่างกาย
 - (2) ด้านจิตใจ – พฤติกรรม
- 3) ด้านครอบครัว หมายถึง
 - (1) ด้านเศรษฐกิจ
 - (2) ด้านการคุ้มครองนักเรียน

ตารางที่ 2.2 แสดงข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ควรทราบ

ข้อมูลนักเรียน	รายละเอียดของข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ
1. ด้านความสามารถ	
1.1 ด้านการเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา - ผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน - พฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียน เป็นต้น
1.2 ด้านความสามารถอื่นๆ	<ul style="list-style-type: none"> - บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน - ความสามารถพิเศษ เช่น ด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ - การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน
2. ด้านสุขภาพ	
2.1 ด้านร่างกาย	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนสูง น้ำหนัก - โรคประจำตัว ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น
2.2 ด้านจิตใจ – พฤติกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - อารมณ์ซึมเศร้า/วิตกกังวล - ความประพฤติ โดยพิจารณาการแสดงออกตามวุฒิภาวะ - พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น - บุคลิกภาพเก็บตัว/ขี้อาย

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ข้อมูลนักเรียน	รายละเอียดของข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ
3. ด้านครอบครัว	
3.1 ด้านเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - รายได้ของบิดา มารดา/ผู้ปกครอง - อาชีพของผู้ปกครอง - ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับในการมาโรงเรียน
3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนพี่น้อง/บุคคลในครอบครัว - สถานภาพของบิดา มารดา - บุคคลที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียน - ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลสามารถใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ที่สำคัญคือ (หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา 2544:12-14)

1. ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจกับนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอหรือมีข้อสังเกตบางประการ ก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูอื่นๆ หรือเพื่อนๆ ของนักเรียนเป็นต้นรวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่างๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้

2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือสำหรับคัดกรองเด็กด้านพฤติกรรม การปรับตัวที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจ ซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยพัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire หรือมีชื่อย่อว่า SDQ ของประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป เพราะมีความเที่ยงและความตรง จำนวนข้อไม่มากนัก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิตคือ พรณพิมล หล่อตระกูล (2541) ได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและความตรงของแบบประเมินและหาเกณฑ์มาตรฐานของเด็กไทย แบบประเมินพฤติกรรมเด็กมี 3 ชุดคือ ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินเด็ก และชุดที่เด็กประเมินตนเอง

2.3.2 การคัดกรองนักเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 15-18) ได้สรุปประเด็นการคัดกรองนักเรียนไว้ว่า เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่มคือ

- 1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ
- 2) กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาแต่กรณี

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหามาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหามีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้วความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหของนักเรียนจะมีน้อยลงมีผลต่อการแก้ไขปัญหของนักเรียนได้อย่างตรงประเด็นซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (Sensitive) แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวว่าขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบกับปัญหาใดก็ตาม และเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่า บุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่นๆ ซึ่งอาจมีผลเสียด้านนักเรียนในภายหลังได้

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนแสดงได้ดังตารางที่ 2.3

(หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา 2544:16-18)

ตารางที่ 2.3 แสดงประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน

ข้อมูลนักเรียน	ประเด็นการพิจารณา	แหล่งข้อมูล
1.ด้านความสามารถ		
1.1 ด้านการเรียน	1) ผลการเรียนรู้ที่ได้และความเปลี่ยนแปลงของผล การเรียน 2) ความเอาใจใส่ ความพร้อม ในการเรียน 3) ความสามารถในการเรียน 4) ความสม่ำเสมอในการมา โรงเรียน เวลาที่มาโรงเรียน การเข้าชั้นเรียน	- ระเบียบสะสม - วิธีการอื่นๆ เช่น การ สังเกตพฤติกรรม นักเรียน การสอบถาม และการสัมภาษณ์จากครู ที่เกี่ยวข้อง
1.2 ด้านความ สามารถอื่นๆ	1) การแสดงออกถึงความ สามารถพิเศษที่มี 2) ความถนัด ความสนใจ และผลงานในอดีตที่ผ่านมา 3) บทบาทหน้าที่พิเศษในโรง เรียน 4) การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน	- ระเบียบสะสม วิธีการอื่นๆ เช่น การสังเกตหรือ การสัมภาษณ์จากเพื่อน ของนักเรียน
2.ด้านสุขภาพ		
2.1 ด้านร่างกาย	1) ความปกติ ความพิการหรือ ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน เป็นต้น 2) โรคประจำตัว	- ระเบียบสะสม - วิธีการอื่นๆ เช่น การสังเกต การสอบถาม จากครูพยาบาล
2.2 ด้านจิตใจ- พฤติกรรม	1) สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการ ดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวลหรือซึมเศร้า	- ระเบียบสะสม - แบบประเมินพฤติกรรม

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ข้อมูลนักเรียน	ประเด็นการพิจารณา	แหล่งข้อมูล
	2) ความประพฤติ	- วิธีการอื่นๆ เช่น
	3) พฤติกรรมต่างๆที่มีผลกระทบต่อ การเรียนรู้ ความสามารถพิเศษ และ การปรับตัวของนักเรียน เช่น พฤติ กรรมที่อยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น	การสังเกต พฤติกรรม การได้ ข้อมูลจากเพื่อน นักเรียน จากแบบ
	4) ความสัมพันธ์กับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง การใช้สารเสพติด การลักขโมย การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม	สอบถามเป็นต้น
3.ด้านครอบครัว		
3.1 ด้านเศรษฐกิจ		
	1) ผู้หารายได้ให้ครอบครัว	- ระเบียบสะสม
	2) ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ภาระหนี้สิน	- วิธีการอื่นๆ เช่น การได้ข้อมูลจาก
	3) ความเพียงพอของรายรับกับ รายจ่าย	เพื่อนนักเรียน หรือจากนักเรียน
	4) จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับและ ใช้จ่ายในแต่ละวัน	โดยตรง เป็นต้น
3.2 ด้านการคุ้มครอง		
นักเรียน		
	1) ความสามารถในการคุ้มครอง ดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยและ เหมาะสมของผู้ปกครอง	- ระเบียบสะสม - วิธีการอื่นๆ เช่น การได้ ข้อมูลจาก
	2) ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อม	เพื่อนนักเรียน หรือจากนักเรียน
	3) ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว	โดยตรง เป็นต้น
	4) การใช้สารเสพติด หรือ เล่นการ พนันของบุคคลในครอบครัว	

2.3.3 การส่งเสริมนักเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 19-22) ได้สรุปความหมายของการส่งเสริมนักเรียน ไว้ดังนี้ “การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้ นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป” การส่งเสริม นักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการคือ

1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม(Homeroom) เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูม อาจเป็นที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนก็ได้ ให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดั่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกันและมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่างๆเช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัวและการวางแผนชีวิตเป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน การจัดกิจกรรมโฮมรูม จะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย

แนวการดำเนินการจัดกิจกรรม โฮมรูมมีดังนี้

(1) กำหนดกิจกรรมโฮมรูม โดยยึดความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

(2) โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาก็ดำเนินการตามนั้นแต่ให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและทันสมัย

(3) วิธีการผสมผสาน โดยยึดตามความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

2) การจัดประชุมครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองนักเรียน เป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครองด้วยกัน การประชุมผู้ปกครองจะทำให้

นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพ มีความสามารถมากยิ่งขึ้นหรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของนักเรียน

แนวการดำเนินการจัดกิจกรรมประชุมครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองนักเรียน มีดังนี้

ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มีใช้การ รายงานสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัด กิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ควรตระหนัก ในการจัดกิจกรรมประชุมครูก็คือ

(1) การเตรียมการ

ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะข้อมูล ของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ ชัดเจน

(2) การสื่อสาร

ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจาก ผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม หรือจะเป็นการส่วนตัวก็ตาม ควรเป็นการพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความ ห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักใน ความรับผิดชอบ และต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

(3) การจัดกิจกรรมในการประชุม

การที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมนั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่างๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อน จึงจะมีกิจกรรมอื่นๆ ให้ ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(4) การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครอง

ในการประชุมแต่ละครั้ง ครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผล และจัดทำเอกสารเป็น หลักฐาน เพื่อประโยชน์ดังนี้

ก. เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง

ข. เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

ค. เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง

ในครั้งต่อไป

2.3.4 การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 23-26) ได้สรุปแนวทางในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ไว้ดังนี้ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา โดยเอาใจใส่ในการแก้้ปัญหาของนักเรียนก่อนที่จะกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากมาในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป นอกจากนี้ทุกครั้งของการช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วย การป้องกันและการแก้ไข้ปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งทีครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการคือ

1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เป็นการช่วยเหลือผ่อนคลาปัญหาให้ลดน้อยลงทั้งด้านความรู้สึก ความคิดและการปฏิบัติตนของนักเรียน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การปรึกษามีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีความรู้และทักษะพื้นฐานดังนี้

- จิตวิทยาวัยรุ่น
- ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์
- กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้นที่สำคัญๆคือ การสร้าง

สัมพันธภาพ การใช้คำถาม การรับฟังเนื้อหาและความรู้สึก การช่วยเหลือแก้ไข้ปัญหา แนวทางการแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนในแต่ละลักษณะปัญหา เช่น ด้านการเรียน สุขภาพ ครอบครั้ว หรือการใช้สารเสพติด การพนัน หนีเรียน เป็นต้น

ครูที่ปรึกษาควรมีความพร้อมในการให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียน ด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียน และเอาใจใส่ต่อนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรใช้กระบวนการปรึกษาดังแต่เริ่มต้นจนจบการปรึกษา ดังนี้

- สร้างสัมพันธภาพ
- พิจารณาและทำความเข้าใจปัญหา
- กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไข้ปัญหา
- ยุติการปรึกษา

การเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี มีคุณภาพนั้น ควรจะปฏิบัติดังนี้

(1) รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอก หรือโรงเรียนจัดอบรมให้

(2) หมั่นฝึกฝนทักษะการปรึกษา พัฒนา เพื่อเพิ่มพูนความสามารถอย่างสม่ำเสมอ

(3) ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการหรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษา การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคน รวมทั้งผู้ปกครองด้วย ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนได้หลายแนวทาง คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมชมเชยเสริม กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง ข้อที่พึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนคือ

(1) การรักษาความลับ

ก. เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ให้การช่วยเหลือแก้ไข ต้องไม่นำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุชื่อสกุลจริงของนักเรียน และการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ทำให้เกียรตินักเรียน

ข. บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ในที่ที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้

ค. การรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

(2) การแก้ไขปัญหา

ก. การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้นๆ เพราะปัญหามิได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

ข. ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกัน และวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง ก็อาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้การปรึกษา จึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ฝึกฝน เพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาใน

นักเรียนแต่ละคน

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 25) ได้เสนอแนวทางสำหรับครูที่ปรึกษา เพื่อให้ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้หลายแนวทาง ซึ่งในที่นี้สรุปไว้ 5 แนวทางที่จำเป็นคือ

- (ก) การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- (ข) การใช้กิจกรรมในห้องเรียน
- (ค) การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
- (ง) การใช้กิจกรรมชมเสริม
- (จ) การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

2.3.5 การส่งต่อ

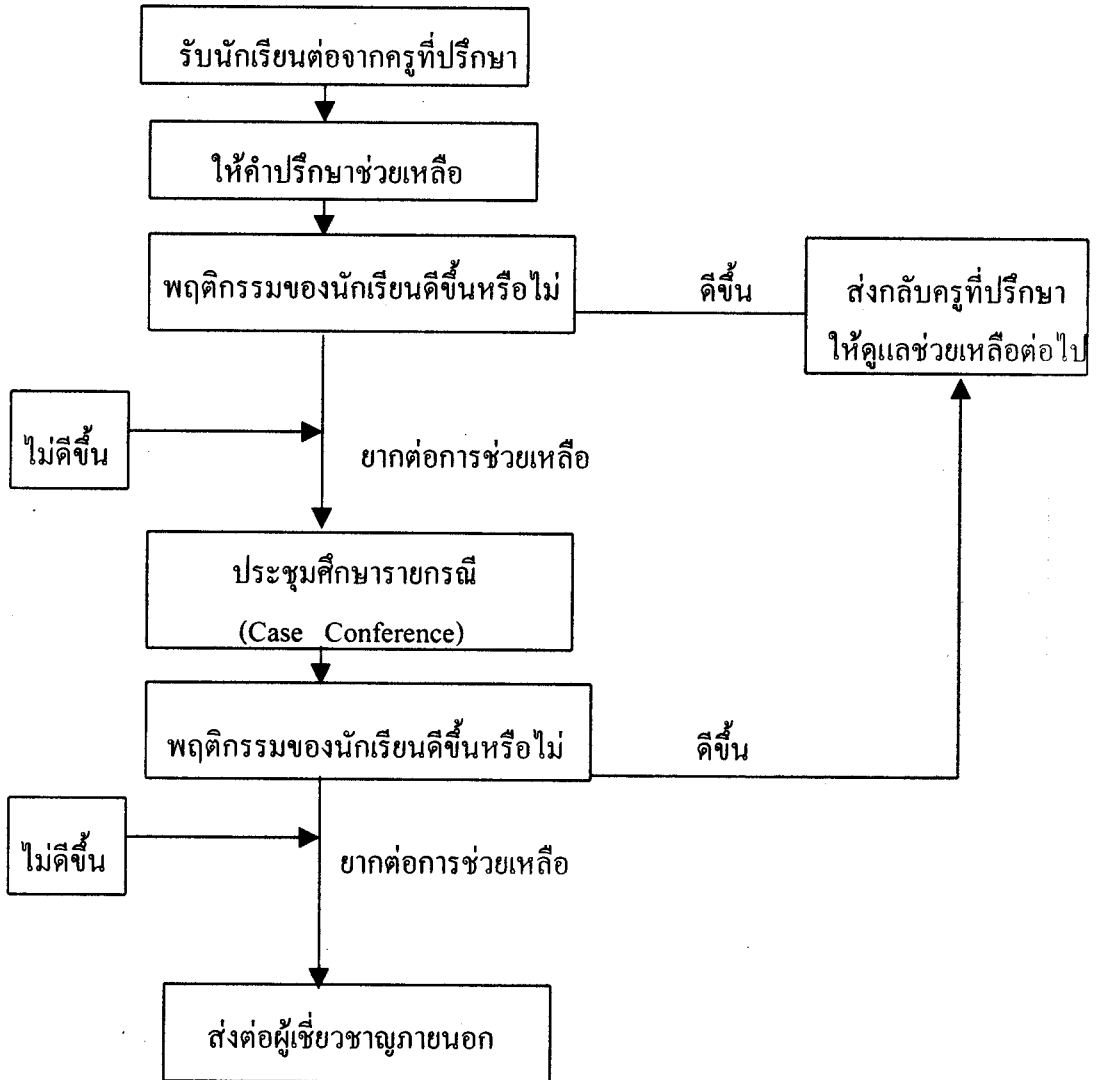
หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544:27-30) ได้เสนอแนวทางในการส่งต่อ ดังนี้คือ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียนนั้น อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหานี้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นใหญ่โตจนยากแก่การแก้ไข

การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

- 1) การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น
- 2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่รุนแรงหรือซับซ้อน เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีก

ก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน ดังภาพที่ 2 ซึ่งแสดงกระบวนการดำเนินงานของครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง ดังนี้

ภาพที่ 2.2 แสดงกระบวนการดำเนินงานของครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง

ที่มา : สามัญศึกษา , กรม , หน่วยศึกษานิเทศก์ “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัด กรมสามัญศึกษา” กรุงเทพฯ โรงพิมพ์การศาสนา 2544

การส่งต่อนักเรียนไปพบครูอื่นๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้น มีแนวทางการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษา ดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2544: 29-30)

1) นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใดๆ

2) นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใดๆ เป็นต้น

3) ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรูสึก ความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

แนวดำเนินการส่งต่อนักเรียนเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้อง

1) ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อ เพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน

2) สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ และวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมารวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง

3) ครูที่ปรึกษาชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือโกรธ เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือตามแต่กรณีที่ครูที่ปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม

4) ครูที่ปรึกษานัดวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับการช่วยเหลือนักเรียน และส่งต่อให้เรียบร้อย

5) ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2.3.6 แนวปฏิบัติของโรงเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้าสู่โรงเรียนนั้น มีแผนการดำเนินงานที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ และนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 1 รอบปี ซึ่งมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังมีรายละเอียดการดำเนินการต่อไปนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2544: 31-39)

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนแต่ละแห่ง ในหนึ่งรอบปี ระหว่างมีนาคม - มีนาคม ปีถัดไป มีวิธีการดำเนินการคือ

1) เตรียมการและวางแผนดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการ

(1) วัตถุประสงค์

ก. เพื่อให้ได้คณะกรรมการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข. เพื่อให้ได้ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน

(2) วิธีดำเนินการ

ผู้บริหารและคณะผู้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดังนี้

ก. ประชุมหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากร ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

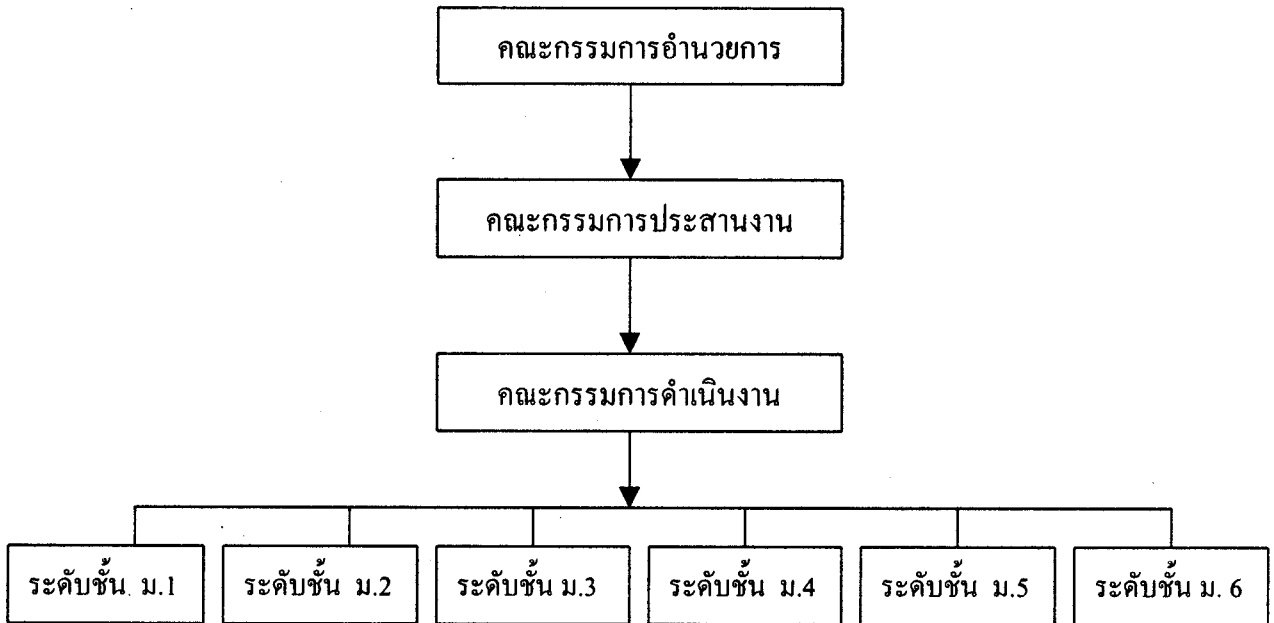
ข. แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินงาน

ค. กำหนดบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(3) คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จของระบบ ดังนั้นโครงสร้างคณะกรรมการ การประสานการทำงานระหว่าง คณะกรรมการและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในแต่ละคณะจึงต้องมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกกิจกรรม ดังนี้

ก. โครงสร้างคณะกรรมการ

ภาพที่ 2.3 แสดงโครงสร้างคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา : สามัญศึกษา, กรม , หน่วยงานพิเศษ “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดกรมสามัญศึกษา” กรุงเทพฯ โรงพิมพ์การศาสนา 2544

ข. การประสานการทำงาน

แม้ว่าคณะกรรมการทั้ง 3 คณะ จะมีรูปแบบโครงสร้างตามลำดับชั้น แต่คณะกรรมการทุกคณะ สามารถปฏิบัติงานเชื่อมโยงถึงกันได้ เพื่อให้เกิดการประสานงานกัน
อย่างใกล้ชิด นอกจากนี้แต่ละคณะต้องร่วมมือทำงานเป็นทีม

กิจกรรมที่ 2 วิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของโรงเรียนและจัดทำแผน
ปฏิบัติงาน

(4) วัตถุประสงค์ ในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

ก. เพื่อให้ทราบสภาพพื้นฐานของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับวางแผนดำเนินงาน

ข. เพื่อให้ได้แผนปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ตลอดปีการศึกษา

(5) วิธีดำเนินการ ในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคณะกรรมการอำนวยการ หรือคณะกรรมการประสานงานดำเนินการดังนี้

ก. วิเคราะห์สภาพพื้นฐานของโรงเรียน โดยใช้แบบประเมินหรือแบบสำรวจการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือแบบสอบถามความพร้อมพื้นฐานของโรงเรียนที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเอง เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อนในด้านต่างๆของโรงเรียนที่มีผลต่อการช่วยเหลือนักเรียน และข้อเสนอแนะของครูรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำโครงการ แผนปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน และการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อสนับสนุนให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(6) เครื่องมือ สำหรับในการประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายในโรงเรียนสามารถใช้แบบประเมิน หรือแบบสำรวจการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบสอบถามความต้องการ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของครูและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะกรรมการประสานงานเป็นผู้จัดทำ

2) ปฏิบัติตามแผน

กิจกรรมที่ 3 สร้างความตระหนัก ให้ครู-อาจารย์ทุกคนในโรงเรียนเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเข้าใจแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(1) วัตถุประสงค์ ของกิจกรรมสร้างความตระหนัก ให้ครู-อาจารย์ทุกคนในโรงเรียนเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเข้าใจแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

ก. เพื่อให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข. เพื่อให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความเข้าใจในบทบาทภาระหน้าที่ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ก. เพื่อให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเข้าใจขั้นตอน วิธีการดำเนินงานและมีการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(2) วิธีดำเนินการสร้างความตระหนัก ให้ครู-อาจารย์ทุกคนในโรงเรียนเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเข้าใจแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คณะกรรมการประสานงานดำเนินการสร้างความเข้าใจกับบุคลากร โดยอาจจัดในลักษณะ

ก. ประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในโรงเรียนด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความยินดีร่วมมือร่วมใจในการทำงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียน

ข. ฝึกอบรมบุคลากร โดยเฉพาะครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ เทคนิคหรือทักษะต่างๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น

ค. ประชาสัมพันธ์งานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง

ง. ประเมินผลการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับบุคลากรในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรต่อไป

กิจกรรมที่ 4 ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(3) วัตถุประสงค์ของการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ก. เพื่อให้ครูได้ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่กำหนดไว้

ข. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษาอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพของนักเรียน

(4) วิธีดำเนินการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ก. เพื่อให้ครูได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2544: 51)

ข. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งอย่างน้อยต้องครอบคลุมด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

ค. การคัดกรองนักเรียน โดยจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

ง. การส่งเสริมนักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลด้วยการจัดกิจกรรม โหมรวมกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

จ. การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาด้วยวิธีการให้การปรึกษาช่วยเหลือ จัดกิจกรรมต่างๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน คือ กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม และกิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

ฉ. การส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากครูอื่นๆ เช่นครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

(5) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและครบบันทึกทุกชั้นตอน

(6) สรุปผลการปฏิบัติงาน รายงานหัวหน้าระดับ

3) กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน

กิจกรรมที่ 5 ประเมินเพื่อทบทวน

(1) วัตถุประสงค์

ก. เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคที่มีในแต่ละระดับ และนำข้อมูลไปใช้ในการทบทวนและปรับปรุงระหว่างการทำงาน

ข. เพื่อให้ได้รายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละระดับชั้นสำหรับการจัดทำสรุปรายงานของโรงเรียนต่อไป

(2) วิธีดำเนินการ

ก. คณะกรรมการอำนวยการแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการดำเนินงานของครูในแต่ละระดับชั้น

ข. ดำเนินการประเมินแต่ละระดับชั้น โดยผู้ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้ง หรือผู้แทนครูในแต่ละระดับ ซึ่งได้รับการอบรมหรือมีความรู้ทักษะในการประเมิน โดยดำเนินการประเมินสลับระหว่างชั้น

ค. นำผลดังกล่าวมาปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

ง. ดำเนินการประเมินคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการดำเนินงานของครูในแต่ละระดับ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

จ. ผู้ทำหน้าที่ประเมิน จัดทำรายงานการประเมินคุณภาพของแต่ละระดับ ส่งคณะกรรมการประสานงาน เพื่อรายงานผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

กิจกรรมที่ 6 ประเมินผลเพื่อพัฒนาสรุป รายงาน

(3) วัตถุประสงค์

ก. เพื่อให้ได้รายงานสรุปการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละภาคเรียน และปีการศึกษา

ข. เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาระบบ วิธีการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(4) วิธีดำเนินการ

ก. ครูที่ปรึกษาแต่ละคนจัดทำรายงานการดำเนินงานเสนอหัวหน้าระดับทุกสิ้นภาคเรียน

ข. คณะกรรมการดำเนินงานแต่ละระดับจัดทำรายงานสรุปเป็นระดับเสนอคณะกรรมการประสานงาน

ค. คณะกรรมการประสานงานสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากหัวหน้าระดับและจากการประเมินเพื่อทบทวนของแต่ละระดับ มาจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของโรงเรียนเสนอคณะกรรมการอำนวยการ

ง. คณะกรรมการอำนวยการดำเนินการ ประชุมพิจารณารายงานคณะกรรมการประสานงานประสานงาน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน และ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ อีกทั้งนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของคณะกรรมการประสานงานทุกระดับอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการประชุมติดตามผลอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานการวิจัยการประเมิน โครงการในระดับมัธยมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และที่ใกล้เคียงกับโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ งานวิจัยของ สุรพล เฟื่องแจ่ม (2544) และ อรสา ใจสบาย(2540) ดังนี้

สุรพล เฟื่องแจ่ม (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) โดยศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ปกครองนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพและระดับชั้นเรียน ประชากรในการวิจัยได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ

ประจำปีการศึกษา 2544 จาก 92 โรงเรียน จำนวน 63,263 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการพรรณนาวิเคราะห์ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน อาชีพต่างกัน และเป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรสา ใจสบาย (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินโครงการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ ประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องของโครงการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านคุณลักษณะของครูแนะแนว ด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร ด้านเครื่องมือจัดบริการแนะแนว ด้านงบประมาณ และด้านห้องแนะแนว ประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราชด้านบริการศึกษาและสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านบริการสนเทศ ด้านบริการให้คำปรึกษา ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล และด้านบริการติดตามและประเมินผล ประเมินผลผลิตของโครงการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านคุณลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้รับผิดชอบโครงการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 270 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องของโครงการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมมีลักษณะที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ลักษณะที่เป็นอยู่ด้านคุณลักษณะของครูแนะแนว ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารและด้านเครื่องมือจัดบริการแนะแนวอยู่ในระดับปานกลาง ลักษณะที่เป็นอยู่ด้านงบประมาณ และด้านห้องแนะแนว อยู่ในระดับน้อย ระดับการประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการแนะแนว โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการปฏิบัติด้านบริการศึกษาและสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านบริการสารสนเทศ ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล และด้านบริการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ระดับการปฏิบัติด้านบริการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับมาก ระดับการ

ประเมินผลผลิตของโครงการ ด้านคุณลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์โดยภาพรวมนักเรียนมี
คุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมิน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการประเมินดังต่อไปนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชวาท จำนวน 25,450 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง นักเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 15 คน ครูที่ปรึกษาจำนวน 150 คน นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,800 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 150 คน รวม 2,115 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชวาท มี 3 แบบ คือแบบประเมินสำหรับผู้บริหารและครู เป็นผู้ประเมิน นักเรียนเป็นผู้ประเมิน และผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้ประเมิน แต่ละแบบแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน
ได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3 ด้าน คือ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย โดยแบ่งระดับการประเมินออกเป็น 5 ระดับ คือ

5	คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติมาก
3	คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

การแปลความหมายของข้อมูลพิจารณาจากระดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยถือเกณฑ์ของจอห์น ดับเบิลยู เบสท์ (Best.1970 :174-175) ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายความว่า	โรงเรียนมีการปฏิบัติมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายความว่า	โรงเรียนมีการปฏิบัติมาก
2.50 - 3.49	หมายความว่า	โรงเรียนมีการปฏิบัติปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายความว่า	โรงเรียนมีการปฏิบัติน้อย
1.00 - 1.49	หมายความว่า	โรงเรียนมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

2.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.2.2 สร้างแบบประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ตรวจสอบภาษาและตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแบบประเมิน

2.2.3 นำเครื่องมือที่สร้างและปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

2.2.4 ปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท จำนวน 3 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

จำนวน 60 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 20 คน ผู้ปกครองนักเรียน 30 คน และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง(Reliability) โดยใช้วิธีการหาความเที่ยงแบบซ้ำ ซึ่งเป็นการหาค่าสัมประสิทธิ์ของความคงตัวของคะแนนการสอบสองครั้ง โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วย Product Moment ของ Pearson ซึ่งวัดหาความเที่ยง (Reliability) ได้เท่ากับ 0.87

2.2.5 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือในส่วนที่บกพร่องตามข้อเสนอแนะและข้อมูลที่ได้รับปรับปรุงแก้ไขเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ จึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนและระยะเวลาดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้ จากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท จำนวน 15 โรงเรียน ภายในเดือนกันยายน 2546

3.2 ผู้วิจัยนำแบบประเมิน ไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จำนวน 15 โรงเรียน และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ภายในเดือน พฤศจิกายน 2546

3.3 ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,115 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 2,115 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 3.1 กรอบแนวทางในการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

วัตถุประสงค์ ของการ ประเมิน	ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่ง ข้อมูล	วิธีเก็บรวบรวม ข้อมูล	วิธีการ วิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์การ ประเมิน
1.เพื่อประเมิน ระบบการดูแล ช่วยเหลือนัก เรียนด้าน ปัจจัย	1.เอกสาร/เครื่อง มือในการปฏิบัติ งานและสถานที่ จัดเก็บ	1.ผู้บริหารและผู้ ช่วยฝ่ายต่างๆ 2.ครูที่ปรึกษา 3.ผู้ปกครอง นักเรียน 4.เอกสารการ ดำเนินงาน/สรุ ป งาน 5.นักเรียน	1.ใช้แบบ ประเมินในการ เก็บรวบรวมข้อ มูลด้วยตนเอง	1.ค่าเฉลี่ย	การประเมิน โดยตั้งค่าเกณฑ์ ระดับของการ ปฏิบัติ มีค่า เฉลี่ยเท่ากับ หรือมากกว่า 3.50 ถือว่าอยู่ ในระดับมาก
2.เพื่อประเมิน ระบบการดูแล ช่วยเหลือนัก เรียนด้าน กระบวนการ	1.การบริหาร และการจัดการ 2.การพัฒนาครู ที่ปรึกษาและ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง 3.การมีส่วนร่วม ของครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและผู้ เกี่ยวข้อง 4.กระบวนการ ในการดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน	1.ผู้บริหารและผู้ ช่วยฝ่ายต่างๆ 2.ครูที่ปรึกษา 3.ผู้ปกครอง นักเรียน 4.เอกสารการ ดำเนินงาน/สรุ ป งาน 5.นักเรียน	1.ใช้แบบ ประเมินในการ เก็บรวบรวมข้อ มูลด้วยตนเอง	1.ค่าเฉลี่ย	การประเมิน โดยตั้งค่าเกณฑ์ ระดับของการ ปฏิบัติ มีค่า เฉลี่ยเท่ากับ หรือมากกว่า 3.50 ถือว่า อยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ ของการ ประเมิน	ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่ง ข้อมูล	วิธีเก็บรวบรวม ข้อมูล	วิธีการ วิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์การ ประเมิน
3. เพื่อประเมิน ระบบการดูแล ช่วยเหลือ นักเรียนด้าน ผลผลิต	1. คุณลักษณะ ของนักเรียน	1. ผู้บริหารและผู้ ช่วยฝ่ายต่างๆ 2. ครูที่ปรึกษา 3. ผู้ปกครอง นักเรียน 4. เอกสารการ ดำเนินงาน/ สรุปรงาน 5. นักเรียน	1. ใช้แบบ ประเมินในการ เก็บรวบรวมข้อ มูลด้วยตนเอง	1. ค่าเฉลี่ย	การประเมิน โดยตั้งค่าเกณฑ์ ระดับของการ ปฏิบัติ มีค่า เฉลี่ยเท่ากับ หรือมากกว่า 3.50 ถือว่าอยู่ ในระดับมาก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมิน โดยผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์ข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชำนาญ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร

ลักษณะส่วนบุคคล	ผู้บริหาร	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	13	86.66
หญิง	2	13.34
รวม	15	100.00
อายุ		
ระหว่าง 40-46 ปี	3	20.00
มากกว่า 46 ปี	12	80.00
รวม	15	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	4	26.67
ปริญญาโท	11	73.33
รวม	15	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัชนาท ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 86.66) มีอายุสูงกว่า 46 ปี (ร้อยละ 80.00) การศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 73.33)

ตารางที่ 4.2 แสดงกลุ่มตัวอย่างครู

ลักษณะส่วนบุคคล	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	64	42.66
หญิง	86	57.34
รวม	150	100.00
อายุ		
ระหว่าง 19-25 ปี	5	3.34
26-32 ปี	55	36.66
33-39 ปี	70	46.66
40-46 ปี	10	6.67
มากกว่า 46 ปี	10	6.67
รวม	150	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	140	93.33
ปริญญาโท	10	6.67
รวม	150	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัชนาท ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.34) มีอายุระหว่าง 33-39 ปี (ร้อยละ 46.66) การศึกษา ระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 93.33)

ตารางที่ 4.3 แสดงกลุ่มตัวอย่างนักเรียน

ลักษณะส่วนบุคคล	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	700	38.88
หญิง	1,100	61.12
รวม	1,800	100.00
อายุ		
ระหว่าง 12-18 ปี	1,794	99.66
19-25 ปี	6	1.44
รวม	1,800	100.00
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	300	16.67
มัธยมศึกษาปีที่ 2	300	16.67
มัธยมศึกษาปีที่ 3	300	16.67
มัธยมศึกษาปีที่ 4	300	16.67
มัธยมศึกษาปีที่ 5	300	16.66
มัธยมศึกษาปีที่ 6	300	16.66
รวม	1,800	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(ร้อยละ 61.12) มีอายุ 12-18 ปี (ร้อยละ 99.66) กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 16.67)

ตารางที่ 4.4 แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน

ลักษณะส่วนบุคคล	ผู้ปกครองนักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	90	60.00
หญิง	60	40.00
รวม	150	100.00
อายุ		
ระหว่าง 33-39 ปี	20	13.33
40-46 ปี	85	56.67
มากกว่า 46 ปี	45	30.00
รวม	150	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	70	46.67
ประถมศึกษาปีที่ 6	37	24.67
มัธยมศึกษาปีที่ 3	25	16.67
มัธยมศึกษาปีที่ 6	13	8.66
ปริญญาตรี	5	3.33
รวม	150	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัชนาท ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 60.00) มีอายุ 40-46 ปี (ร้อยละ 56.67) และมีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 46.67)

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์ข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

ตารางที่ 4.5 แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อด้านปัจจัย

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ผู้บริหารให้ความสำคัญ และเป็นผู้นำในการอำนวยการระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.61	0.36	มาก
2.	ผู้บริหารสามารถนิเทศ ติดตามประเมินผล เพื่อทบทวน คุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.52	0.40	มาก
3.	ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจในภาระงาน การดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	3.34	0.39	ปานกลาง
4.	ครูที่ปรึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูที่ปรึกษา มีความรัก ความเอื้ออาทร และเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน	3.55	0.38	มาก
5.	ครูที่ปรึกษา มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง	3.60	0.41	มาก
6.	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการเอาใจใส่ดูแล ช่วยเหลือบุตรหลานของตน	3.65	0.38	มาก
7.	ข้อมูล เอกสารและเครื่องมือต่างๆ สำหรับครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากร ที่เกี่ยวข้องในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เพียงพอ	3.52	0.40	มาก
8.	มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.93	0.56	มาก
9.	ข้อมูลสารสนเทศสามารถใช้ประโยชน์ ในการปรับปรุงเพื่อ พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.89	0.39	มาก
	เฉลี่ย	3.62	0.41	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติเรื่องความพร้อมด้านปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับปานกลาง ได้แก่ ครูที่ปรึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจในภาระงาน การดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เรื่องที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับมาก ได้แก่ มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อมูลสารสนเทศสามารถใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือบุตรหลานของตน ผู้บริหารให้ความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการอำนวยความสะดวกช่วยเหลือนักเรียน

ตารางที่ 4.6 แสดงความคิดเห็นของครูที่มีต่อด้านปัจจัย

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ผู้บริหารให้ความสำคัญ และเป็นผู้ดำเนินการ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.56	0.23	มาก
2.	ผู้บริหารสามารถนิเทศ ติดตามประเมินผล เพื่อทบทวน คุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.65	0.36	มาก
3.	ครูที่ปรึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจในภาระงาน การดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	3.52	0.42	มาก
4.	ครูที่ปรึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูที่ปรึกษา มีความรัก ความเอื้ออาทร และเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน	3.56	0.26	มาก
5.	ครูที่ปรึกษา มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง	3.23	0.25	ปานกลาง
6.	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการเอาใจใส่ดูแล ช่วยเหลือบุตรหลานของตน	3.58	0.36	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
7.	ข้อมูล เอกสารและเครื่องมือต่างๆ สำหรับครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากร ที่เกี่ยวข้องในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เพียงพอ	3.56	0.34	มาก
8.	มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.34	0.36	ปานกลาง
9.	ข้อมูลสารสนเทศสามารถใช้ประโยชน์ ในการปรับปรุงเพื่อ พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.52	0.52	มาก
	เฉลี่ย	3.50	0.34	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่าครูมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติเรื่องความพร้อมด้านปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับปานกลาง ได้แก่ ครูที่ปรึกษา มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง เรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสามารถนิเทศ ติดตามประเมินผลเพื่อทบทวนคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือบุตรหลานของตน ผู้บริหารให้ความสำคัญ และเป็นผู้นำในการ อำนวยความสะดวกการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูที่ปรึกษา มีความรัก ความเอื้ออาทร และเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน ข้อมูล เอกสารและเครื่องมือต่างๆ สำหรับครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพียงพอ

ตารางที่ 4.7 แสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อด้านปัจจัย

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ผู้บริหารให้ความสำคัญ และเป็นผู้นำในการอำนวยความสะดวก ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.62	0.23	มาก
2.	ผู้บริหารสามารถนิเทศ ติดตามประเมินผล เพื่อทบทวน คุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.65	0.33	มาก
3.	ครูที่ศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในภาระงาน การดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	3.56	0.23	มาก
4.	ครูที่ศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูที่ปรึกษา มีความรัก ความเอื้ออาทร และเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน	3.23	0.25	ปานกลาง
5.	ครูที่ปรึกษา มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง	3.56	0.35	มาก
6.	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการเอาใจใส่ดูแล ช่วยเหลือบุตรหลานของตน	3.52	0.42	มาก
7.	ข้อมูล เอกสารและเครื่องมือต่างๆ สำหรับครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากร ที่เกี่ยวข้องในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เพียงพอ	3.25	0.52	ปานกลาง
8.	มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.54	0.53	มาก
9.	ข้อมูลสารสนเทศสามารถใช้ประโยชน์ ในการปรับปรุงเพื่อ พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.36	0.34	ปานกลาง
	เฉลี่ย	3.47	0.35	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติเรื่องความพร้อม
ด้านปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่นักเรียนมี
ความคิดเห็นในระดับปานกลาง ได้แก่ ครูที่ศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูที่ปรึกษามีความรัก
ความเอื้ออาทร และเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน เรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก
ได้แก่ ผู้บริหารสามารถนิเทศ ติดตามประเมินผลเพื่อทบทวนคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญ และเป็นผู้นำในการอำนวยความสะดวกช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจในภาระงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษามีการประชุม แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจและดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

ตารางที่ 4.8 แสดงความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อด้านปัจจัย

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ผู้บริหารให้ความสำคัญ และเป็นผู้นำในการอำนวยความสะดวกช่วยเหลือนักเรียน	3.53	0.32	มาก
2.	ผู้บริหารสามารถนิเทศ ติดตามประเมินผล เพื่อทบทวนคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.56	0.23	มาก
3.	ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจในภาระงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.56	0.42	มาก
4.	ครูที่ปรึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูที่ปรึกษา มีความรักความเอื้ออาทร และเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน	3.35	0.53	ปานกลาง
5.	ครูที่ปรึกษา มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3.45	0.36	ปานกลาง
6.	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือบุตรหลานของตน	3.36	0.42	ปานกลาง
7.	ข้อมูล เอกสารและเครื่องมือต่างๆ สำหรับครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากร ที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพียงพอ	3.54	0.36	มาก
8.	มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.52	0.26	มาก
9.	ข้อมูลสารสนเทศสามารถใช้ประโยชน์ ในการปรับปรุงเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.53	0.36	มาก
	เฉลี่ย	3.48	0.36	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติเรื่อง ความพร้อมด้านปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X}=3.48$)เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับปานกลาง ได้แก่ ครูที่ปรึกษามีเจตคติที่ดี ต่อการเป็นครูที่ปรึกษา มีความรัก ความเอื้ออาทร และเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน เรื่องที่ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสามารถนิเทศ ติดตามประเมินผล เพื่อทบทวนคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจในการะงานการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ข้อมูลเอกสารและเครื่องมือต่างๆ สำหรับ ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพียงพอ

ตารางที่ 4.9 แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อด้านกระบวนการ

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความชัดเจนและปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้	3.65	0.32	มาก
2.	มีการนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อทบทวนการดำเนินการ ประกันคุณภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง	3.63	0.34	มาก
3.	มีการประเมินคุณภาพภายในและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.65	0.52	มาก
4.	มีการพัฒนาครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.52	0.41	มาก
5.	มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.63	0.32	มาก
6.	ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีการประสานสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	3.25	0.33	ปานกลาง
7.	ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้ระเบียบ สดสม และแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก	3.36	0.23	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
8.	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่างๆส่งเสริมให้นักเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการจัดกิจกรรมโฮมรูม	3.39	0.54	ปานกลาง
9.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์โดยการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง	3.65	0.36	มาก
10.	มีการคัดกรองนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา เป็นรายห้องเรียน และภาพรวมของโรงเรียน	3.63	0.32	มาก
11.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน	3.21	0.34	ปานกลาง
12.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้มีการจัดกิจกรรมในห้องเรียน	3.24	0.36	ปานกลาง
13.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่ เรียนช้าหรือเรียนอ่อน	3.65	0.42	มาก
14.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของแต่ละรายวิชา	3.75	0.52	มาก
15.	เมื่อพบนักเรียนมีปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือ โรงเรียนได้มี การส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน หรือ ผู้เชี่ยวชาญภายนอก เพื่อช่วยเหลือ	3.55	0.54	มาก
	เฉลี่ย	3.27	0.36	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับปานกลาง ได้แก่ โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน เรื่องที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของแต่ละรายวิชา โรงเรียนมี

การป้องกัน และแก้ไขปัญหาลักษณะส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อน การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความชัดเจนและปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ มีการประเมินคุณภาพภายในและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยการจัดกิจกรรมประชุมปกครอง

ตารางที่ 4.10 แสดงความคิดเห็นของครูที่มีต่อด้านกระบวนการ

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความชัดเจนและปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้	3.63	0.32	มาก
2.	มีการนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อทบทวนการดำเนินการ ประกันคุณภาพการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง	3.65	0.34	มาก
3.	มีการประเมินคุณภาพภายในและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.54	0.32	มาก
4.	มีการพัฒนาครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.45	0.23	ปานกลาง
5.	มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.57	0.25	มาก
6.	ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีการประสานสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	3.56	0.36	มาก
7.	ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้ระเบียบ สดใส และแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก	3.41	0.33	ปานกลาง
8.	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่างๆส่งเสริมให้นักเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการจัดกิจกรรมโฮมรูม	3.62	0.41	มาก
9.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง	3.68	0.35	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
10.	มีการคัดกรองนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงกลุ่มมี ปัญหา เป็นรายห้องเรียน และภาพรวมของโรงเรียน	3.56	0.34	มาก
11.	• โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาค่าตัว ของนักเรียน โดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษา เบื้องต้นแก่นักเรียน	3.65	0.36	มาก
12.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาค่าตัว ของนักเรียน โดยการให้มีการจัดกิจกรรมในห้องเรียน	3.45	0.35	ปานกลาง
13.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาค่าตัว ของนักเรียน โดยการให้มีการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่ เรียนช้าหรือเรียนอ่อน	3.52	0.41	มาก
14.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาค่าตัว ของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของ แต่ละรายวิชา	3.33	0.54	ปานกลาง
15.	เมื่อพบนักเรียนมีปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือโรงเรียนได้มี การส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน หรือ ผู้เชี่ยวชาญภายนอก เพื่อช่วยเหลือ	3.43	0.36	ปานกลาง
	เฉลี่ย	3.29	0.32	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่าครูมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับปานกลาง ได้แก่ โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาค่าตัวของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของแต่ละรายวิชา เรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าตัวของนักเรียน โดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน มีการนิเทศ กำกับติดตามเพื่อทบทวนการดำเนินการประกันคุณภาพการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความชัดเจน และปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้

ตารางที่ 4.11 แสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อด้านกระบวนการ

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความชัดเจน และปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้	3.35	0.23	ปานกลาง
2.	มีการนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อทบทวนการดำเนินการ ประเมินคุณภาพการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง	3.45	0.24	ปานกลาง
3.	มีการประเมินคุณภาพภายในและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.58	0.26	มาก
4.	มีการพัฒนาครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.25	0.36	ปานกลาง
5.	มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.58	0.24	มาก
6.	ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีการประสานสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	3.63	0.25	มาก
7.	ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้ระเบียบวินัย และแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก	3.63	0.52	มาก
8.	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่างๆส่งเสริมให้นักเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการจัดกิจกรรม โฮมรูม	3.52	0.36	มาก
9.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยการจัดกิจกรรมประชุมปกครอง	3.54	0.36	มาก
10.	มีการคัดกรองนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา เป็นรายห้องเรียน และภาพรวมของโรงเรียน	3.68	0.36	มาก
11.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาลักษณะส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษา เบื้องต้นแก่นักเรียน	3.65	0.25	มาก

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
12.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้มีการจัดกิจกรรมในห้องเรียน	3.52	0.53	มาก
13.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่ เรียนช้าหรือเรียนอ่อน	3.45	0.47	ปานกลาง
14.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของ แต่ละรายวิชา	3.52	0.51	มาก
15.	เมื่อพบนักเรียนมีปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือ โรงเรียนได้มี การส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน หรือ ผู้เชี่ยวชาญภายนอก เพื่อช่วยเหลือ	3.63	0.51	มาก
เฉลี่ย		3.29	0.33	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้าน
กระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่
นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับ ปานกลาง ได้แก่ มีการพัฒนา
ครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้
อย่างมีประสิทธิภาพ เรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับมาก
ได้แก่ มีการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหาเป็นรายห้องเรียนและภาพรวม
ของโรงเรียน โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียนโดยการให้ครูมีหน้าที่
ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีการประสาน
สัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้ระเบียบ
สะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กเมื่อพบนักเรียนมีปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือ โรงเรียนได้มี
การส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนหรือผู้เชี่ยวชาญภายนอก เพื่อช่วยเหลือ

ตารางที่ 4.12 แสดงความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อด้านกระบวนการ

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความชัดเจน และปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้	3.24	0.32	ปานกลาง
2.	มีการนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อทบทวนการดำเนินการ ประเมินคุณภาพการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง	3.52	0.25	มาก
3.	มีการประเมินคุณภาพภายในและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.63	0.46	มาก
4.	มีการพัฒนาครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้ความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.45	0.42	ปานกลาง
5.	มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.52	0.51	มาก
6.	ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีการประสานสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	3.45	0.58	ปานกลาง
7.	ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้ระเบียบวินัย และแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก	3.52	0.39	มาก
8.	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่างๆส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการจัดกิจกรรมโฮมรูม	3.61	0.60	มาก
9.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยการจัดกิจกรรมประชุมปกครอง	3.26	0.25	ปานกลาง
10.	มีการคัดกรองนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา เป็นรายห้องเรียน และภาพรวมของโรงเรียน	3.65	0.36	มาก
11.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน	3.45	0.48	ปานกลาง

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
12.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาคส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้มีการจัดกิจกรรมในห้องเรียน	3.52	0.56	มาก
13.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาคส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่ เรียนช้าหรือเรียนอ่อน	3.33	0.36	ปานกลาง
14.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาคส่วนตัวของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของแต่ละรายวิชา	3.62	0.32	มาก
15.	เมื่อพบนักเรียนมีปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือ โรงเรียนได้มีการ ส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน หรือ ผู้เชี่ยวชาญภายนอก เพื่อช่วยเหลือ	3.41	0.36	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.26	0.39	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้าน
กระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่
ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับปานกลาง ได้แก่ การดำเนินงาน
ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความชัดเจนและปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ เรื่องที่
ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับมาก ได้แก่ มีการคัดกรองนักเรียน
เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา เป็นรายห้องเรียนและภาพรวมของโรงเรียน มีการประเมิน
คุณภาพภายในและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน
มีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาคส่วนตัวของนักเรียนโดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของแต่ละ
รายวิชา โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ส่งเสริมให้นักเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยการ
จัดกิจกรรมโฮมรูม มีการนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อทบทวนการดำเนินการประกันคุณภาพการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.13 แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อด้านผลผลิต

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ครูสามารถบอกปัญหาของนักเรียนแต่ละคนได้ โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา	3.52	0.32	มาก
2.	ครูสามารถปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้	3.63	0.34	มาก
3.	ผู้ปกครองหรือหน่วยงานอื่นๆ มีการประสานทำงานร่วมกัน	3.52	0.26	มาก
4.	ครูได้พัฒนาตนเองโดยวิธีการฝึกอบรมในเรื่องการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.44	0.41	ปานกลาง
5.	นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา	3.65	0.43	มาก
6.	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นไปด้วยดี และนักเรียนมีความอบอุ่น	3.59	0.36	มาก
7.	นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ	3.69	0.35	มาก
8.	นักเรียนสามารถอธิบายและปฏิบัติสิ่งที่เรียนรู้ได้ตามศักยภาพ	3.65	0.34	มาก
9.	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรทุกรายวิชา	3.26	0.37	ปานกลาง
10.	นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	3.54	0.36	มาก
11.	นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อพิจารณาจากผลสรุปของครูที่ปรึกษาที่ใช้แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน	3.62	0.35	มาก
12.	นักเรียนหลีกเลี่ยงจากการเสพติดสิ่งเสพติด	3.54	0.37	มาก
13.	นักเรียนมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนเพียงพอ	3.56	0.35	มาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
14.	นักเรียนมีนิสัย ประหยัด อดออม	3.54	0.36	มาก
15.	นักเรียนมีความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม	3.56	0.45	มาก
16.	นักเรียนเข้าใจตนเองว่าเป็นคนอย่างไร ต้องการอะไร มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต	3.12	0.36	ปานกลาง
17.	นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น	3.69	0.39	มาก
18.	นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัย และมีสุขนิสัย	4.21	0.38	มาก
19.	นักเรียนมีสุขภาพจิตดี	3.59	0.42	มาก
20.	นักเรียนมีบุคลิกภาพที่ดี	2.95	0.45	ปานกลาง
21.	นักเรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยการไม่ทะเลาะวิวาท รักสามัคคี และรู้จักช่วยเหลือกัน	3.96	0.52	มาก
22.	นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน	2.98	0.39	ปานกลาง
23.	นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการ และการแก้ปัญหา	2.69	0.39	ปานกลาง
24.	นักเรียนมีทักษะและนิสัยรักการทำงาน	3.36	0.48	ปานกลาง
25.	นักเรียนมีระเบียบวินัย	2.59	0.45	ปานกลาง
26.	นักเรียนปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา	3.09	0.53	ปานกลาง
	เฉลี่ย	3.44	0.39	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนมีระเบียบวินัย และนักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการและการแก้ปัญหา เรื่องที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับมากได้แก่ นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัย และมีสุขนิสัย นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทาง

อารมณ์ และด้านสุขภาพ นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น นักเรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยการไม่ทะเลาะวิวาท รักสามัคคี และรู้จักช่วยเหลือกัน นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา

ตารางที่ 4.14 แสดงความคิดเห็นของครูที่มีต่อด้านผลผลิต

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ครูสามารถบอกปัญหาของนักเรียนแต่ละคนได้ โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา	3.59	0.26	มาก
2.	ครูสามารถปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้	3.78	0.15	มาก
3.	ผู้ปกครองหรือหน่วยงานอื่นๆ มีการประสานทำงานร่วมกัน	3.69	0.23	มาก
4.	ครูได้พัฒนาตนเองโดยวิธีการฝึกอบรมในเรื่องการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.75	0.15	มาก
5.	นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา	3.59	0.36	มาก
6.	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นไปด้วยดี และนักเรียนมีความอบอุ่น	3.68	0.37	มาก
7.	นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ	3.76	0.38	มาก
8.	นักเรียนสามารถอธิบายและปฏิบัติสิ่งที่เรียนรู้ได้ตามศักยภาพ	3.54	0.36	มาก
9.	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรทุกรายวิชา	3.68	0.12	มาก
10.	นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	3.54	0.32	มาก
11.	นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อพิจารณาจากผลสรุปของครูที่ปรึกษาที่ใช้แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน	3.63	0.36	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
12.	นักเรียนหลีกเลี่ยงจากการเสพติด	3.26	0.23	ปานกลาง
13.	นักเรียนมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน เพียงพอ	3.42	0.32	ปานกลาง
14.	นักเรียนมีนิสัย ประหยัด อดออม	3.54	0.43	มาก
15.	นักเรียนมีความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตที่ เหมาะสม	3.36	0.36	ปานกลาง
16.	นักเรียนเข้าใจตนเองว่าเป็นคนอย่างไร ต้องการอะไร มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต	2.98	0.39	ปานกลาง
17.	นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น	3.53	0.39	มาก
18.	นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัย และมีสุนิสัย	3.97	0.38	มาก
19.	นักเรียนมีสุขภาพจิตดี	3.36	0.38	ปานกลาง
20.	นักเรียนมีบุคลิกภาพที่ดี	3.06	0.37	ปานกลาง
21.	นักเรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยการไม่ทะเลาะ วิวาท รักสามัคคี และรู้จักช่วยเหลือกัน	2.98	0.37	ปานกลาง
22.	นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน	2.87	0.26	ปานกลาง
23.	นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการ และการแก้ปัญหา	2.68	0.42	ปานกลาง
24.	นักเรียนมีทักษะและนิสัยรักการทำงาน	3.20	0.43	ปานกลาง
25.	นักเรียนมีระเบียบวินัย	2.95	0.53	ปานกลาง
26.	นักเรียนปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา	3.11	0.41	ปานกลาง
	เฉลี่ย	3.40	0.33	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 พบว่าครูมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้าน ผลผลิตในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์

การจัดการ และการแก้ปัญหา เรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้าน ผลผลิตในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัย ครูสามารถปฏิบัติงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ ผู้ปกครองหรือหน่วยงานอื่นๆ มีการประสานทำงานร่วมกัน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นไปด้วยดี และนักเรียนมีความอบอุ่น

ตารางที่ 4.15 แสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อด้านผลผลิต

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ครูสามารถบอกปัญหาของนักเรียนแต่ละคนได้ โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา	3.69	0.26	มาก
2.	ครูสามารถปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้	3.65	0.35	มาก
3.	ผู้ปกครองหรือหน่วยงานอื่นๆ มีการประสานทำงานร่วมกัน	3.56	0.32	มาก
4.	ครูได้พัฒนาตนเองโดยวิธีการฝึกอบรมในเรื่องการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.63	0.52	มาก
5.	นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา	3.45	0.35	ปานกลาง
6.	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นไปด้วยดี และนักเรียนมีความอบอุ่น	3.56	0.35	มาก
7.	นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ	3.63	0.45	มาก
8.	นักเรียนสามารถอธิบายและปฏิบัติสิ่งที่เรียนรู้ได้ตามศักยภาพ	3.52	0.52	มาก
9.	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรทุกรายวิชา	3.45	0.24	ปานกลาง
10.	นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	3.52	0.26	มาก

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
11.	นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อพิจารณาจากผลสรุปของครูที่ปรึกษาที่ใช้แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน	3.62	0.35	มาก
12.	นักเรียนหลีกเลี่ยงจากการเสพติดสิ่งเสพติด	3.42	0.35	ปานกลาง
13.	นักเรียนมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนเพียงพอ	3.52	0.54	มาก
14.	นักเรียนมีนิสัย ประหยัด อดออม	3.64	0.39	มาก
15.	นักเรียนมีความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม	3.32	0.56	ปานกลาง
16.	นักเรียนเข้าใจตนเองว่าเป็นคนอย่างไร ต้องการอะไร มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต	2.97	0.45	ปานกลาง
17.	นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น	3.51	0.42	มาก
18.	นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัย และมีสุขนิสัย	3.89	0.39	มาก
19.	นักเรียนมีสุขภาพจิตดี	3.42	0.37	ปานกลาง
20.	นักเรียนมีบุคลิกภาพที่ดี	2.87	0.38	ปานกลาง
21.	นักเรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยการไม่ทะเลาะวิวาท รักสามัคคี และรู้จักช่วยเหลือกัน	2.96	0.39	ปานกลาง
22.	นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน	2.97	0.26	ปานกลาง
23.	นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการ และการแก้ปัญหา	2.75	0.25	ปานกลาง
24.	นักเรียนมีทักษะและนิสัยรักการทำงาน	3.34	0.58	ปานกลาง
25.	นักเรียนมีระเบียบวินัย	2.87	0.45	ปานกลาง
26.	นักเรียนปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา	3.09	0.34	ปานกลาง
	เฉลี่ย	3.37	0.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.15 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการ และการแก้ปัญหา เรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัย ครูสามารถบอกปัญหาของนักเรียนแต่ละคนได้ โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา ครูสามารถปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ นักเรียนมีนิสัย ประหยัด อดออม นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ

ตารางที่ 4.16 แสดงความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อด้านผลผลิต

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ครูสามารถบอกปัญหาของนักเรียนแต่ละคนได้ โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา	3.56	0.53	มาก
2.	ครูสามารถปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้	3.52	0.54	มาก
3.	ผู้ปกครองหรือหน่วยงานอื่นๆ มีการประสานทำงานร่วมกัน	3.34	0.36	ปานกลาง
4.	ครูได้พัฒนาตนเองโดยวิธีการฝึกอบรมในเรื่องการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.45	0.26	ปานกลาง
5.	นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา	3.52	0.34	มาก
6.	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นไปด้วยดี และนักเรียนมีความอบอุ่น	3.58	0.52	มาก
7.	นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ	3.64	0.48	มาก
8.	นักเรียนสามารถอธิบายและปฏิบัติสิ่งที่เรียนรู้ได้ตามศักยภาพ	3.74	0.49	มาก
9.	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรทุกรายวิชา	3.51	0.36	มาก

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
10.	นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	3.52	0.29	มาก
11.	นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อพิจารณาจากผลสรุปของครูที่ปรึกษาที่ใช้แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน	3.45	0.38	ปานกลาง
12.	นักเรียนหลีกเลี่ยงจากการเสพติดสิ่งเสพติด	3.42	0.37	ปานกลาง
13.	นักเรียนมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนเพียงพอ	3.46	0.59	ปานกลาง
14.	นักเรียนมีนิสัย ประหยัด อดออม	3.62	0.45	มาก
15.	นักเรียนมีความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม	3.25	0.36	ปานกลาง
16.	นักเรียนเข้าใจตนเองว่าเป็นคนอย่างไร ต้องการอะไร มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต	2.93	0.34	ปานกลาง
17.	นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น	3.64	0.29	มาก
18.	นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัย และมีสุขนิสัย	4.23	0.36	มาก
19.	นักเรียนมีสุขภาพจิตดี	3.56	0.25	มาก
20.	นักเรียนมีบุคลิกภาพที่ดี	3.63	0.48	มาก
21.	นักเรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยการไม่ทะเลาะวิวาท รักสามัคคี และรู้จักช่วยเหลือกัน	3.36	0.48	ปานกลาง
22.	นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน	2.63	0.46	ปานกลาง
23.	นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการ และการแก้ปัญหา	2.45	0.39	น้อย
24.	นักเรียนมีทักษะและนิสัยรักการทำงาน	3.02	0.35	ปานกลาง

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
25.	นักเรียนมีระเบียบวินัย	2.65	0.25	ปานกลาง
26.	นักเรียนปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา	3.09	0.24	ปานกลาง
	เฉลี่ย	3.37	0.39	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.16 พบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับน้อย ได้แก่ นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการและการแก้ปัญหา เรื่องที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เรื่องที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโต สมวัยและมี สุขนิสัย นักเรียนสามารถอธิบายและปฏิบัติสิ่งที่เรียนรู้ได้ตามศักยภาพ นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น นักเรียนมีนิสัย ประหยัด อดออม

ตอนที่ 3 ข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 4.17 แสดงข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (N= 1,515)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
ด้านปัจจัย	
1. โรงเรียนควรมีการพัฒนาครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจในภาระงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	145

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
2. โรงเรียนควรมีข้อมูล เอกสารและเครื่องมือต่างๆ สำหรับ ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากร ที่เกี่ยวข้องในการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเพียงพอ	30
ด้านกระบวนการ	
3. โรงเรียนควรมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้า หรือเรียนอ่อน	754
4. โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของ แต่ละรายวิชา	221
ด้านผลผลิต	
5. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการ และการแก้ปัญหา	305
6. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลให้นักเรียนมีผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรทุก รายวิชา	60
รวม	1,515

จากตารางที่ 4.17 พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ด้านปัจจัย โรงเรียนควรมีการพัฒนาครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจในภาระงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านกระบวนการ โรงเรียนควรมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อน และด้านผลผลิต โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการ และการแก้ปัญหา

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินในด้านต่างๆดังนี้

1.1.1 เพื่อประเมินความพร้อมด้านปัจจัยของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

1.1.2 เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

1.1.3 เพื่อประเมินผลผลิตของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร 15 คน ครู 150 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 1,800 คน ผู้ปกครองนักเรียน 150 คน รวม 2,115 คน โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้มี 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 แบบประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำหรับผู้บริหารและครูเป็นผู้ประเมิน ชุดที่ 2 แบบประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำหรับนักเรียนเป็น

ผู้ประเมิน ชุดที่ 3 แบบประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำหรับผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้ประเมิน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบประเมินและเก็บแบบประเมินจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองโดยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ผลการวิจัย

การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ผลการวิจัยปรากฏสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

1.3.1 ด้านปัจจัยของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท

- 1) พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นว่โรงเรียนมีการปฏิบัติเรื่องความพร้อมด้านปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องทีผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับปานกลาง ได้แก่ ครูที่ปรึกษาความรู้ ความเข้าใจในภาระงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เรื่องทีผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับมาก ได้แก่ มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อมูลสารสนเทศสามารถใช้ประโยชน์ ในการปรับปรุงเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือบุตรหลานของตน
- 2) พบว่าครูมีความคิดเห็นว่โรงเรียนมีการปฏิบัติเรื่องความพร้อมด้านปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องทีครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับปานกลางได้แก่ ครูที่ปรึกษา มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เรื่องทีครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสามารถนิเทศ ติดตามประเมินผล เพื่อทบทวนคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือบุตรหลานของตน ผู้บริหารให้ความสำคัญและเป็นผู้นำในการอำนวยการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3) พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติเรื่องความพร้อมด้านปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ได้แก่ ครูที่ปรึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูที่ปรึกษามีความรักความเอื้ออาทร และเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน เรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสามารถนิเทศ ติดตามประเมินผล เพื่อทบทวนคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการอำนวยการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจในภาระงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4) พบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติเรื่องความพร้อมด้านปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับปานกลาง ได้แก่ ครูที่ปรึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูที่ปรึกษา มีความรัก ความเอื้ออาทร และเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน เรื่องที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสามารถนิเทศ ติดตามประเมินผลเพื่อทบทวนคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจในภาระงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อมูลเอกสารและเครื่องมือต่างๆ สำหรับครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพียงพอ

1.3.2 ด้านกระบวนการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

1) พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับปานกลาง ได้แก่ โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน เรื่องที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของแต่ละรายวิชา โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อน การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความชัดเจนและปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้

2) พบว่าครูมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติ

ด้านกระบวนการในระดับปานกลาง ได้แก่ โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาค่าตัวของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของแต่ละรายวิชา เรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าตัวของนักเรียนโดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน มีการนิเทศ กำกับติดตามเพื่อทบทวนการดำเนินการประกันคุณภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3) พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่น่าสนใจที่นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการพัฒนาครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับมาก ได้แก่ มีการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาเป็นรายห้องเรียนและภาพรวมของโรงเรียน โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าตัวของนักเรียน โดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการประสานสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

4) พบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่น่าสนใจที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับปานกลาง ได้แก่ การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความชัดเจนและปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้เรื่องของผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับมาก ได้แก่ มีการคัดกรองนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา เป็นรายห้องเรียนและภาพรวมของโรงเรียน มีการประเมินคุณภาพภายในและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าตัวของนักเรียนโดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของแต่ละรายวิชา

1.3.3 ด้านผลผลิตของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชานนา

1) พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าเป็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่น่าสนใจที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนมีระเบียบวินัย และนักเรียนมีทักษะใน

การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการและการแก้ปัญหา เรื่องที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับมากได้แก่ นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัย นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ และนักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น

2) พบว่าครูมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการ และการแก้ปัญหา เรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับมากได้แก่ นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัย ครูสามารถปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ

3) พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการ และการแก้ปัญหา เรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับมากได้แก่ นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัย ครูสามารถบอกปัญหาของนักเรียนแต่ละคนได้ โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา ครูสามารถปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้

4) พบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่อง que ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับน้อย ได้แก่ นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการและการแก้ปัญหา เรื่องที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เรื่องที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัย นักเรียนสามารถอธิบายและปฏิบัติสิ่งที่เรียนรู้ได้ตามศักยภาพ นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ

2. อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

2.1 ด้านปัจจัยของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

ผลการวิจัยด้านปัจจัย ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า

1) ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่โรงเรียนมีการปฏิบัติเรื่องความร่วมมือด้านปัจจัย

โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องทีผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับปานกลาง ได้แก่ ครูทีปรึกษาความรู้ ความเข้าใจในภาระงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เรื่องทีผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับมาก ได้แก่ มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อมูลสารสนเทศสามารถใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือบุตรหลานของตน ซึ่งสอดคล้องกับ ประชุม รอดประเสริฐ (2529 : 75-76) ทีกล่าวว่า การประเมินโครงการช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ การประเมินทำให้ผู้บริหารทราบถึงอุปสรรค ปัญหา ข้อดี ข้อเสีย ความเป็นไปได้และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขดำเนินการโครงการ การทีผลการประเมินเป็นเช่นนี้ เป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท ให้ความสำคัญกับโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดทีจัดทำขึ้นมาเพื่อช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนด้านต่างๆ ให้นักเรียนได้ศึกษาเล่าเรียนอย่างมีความสุข ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญและเป็นผู้นำในการอำนวยการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้การนิเทศแก่ครูทีปรึกษา และติดตามประเมินผลงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารเห็นว่าปัจจัยด้านต่างๆของโรงเรียนมีความพร้อมในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้บริหารเห็นว่า ทั้งครูทีปรึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ให้ความร่วมมือและให้ความเอาใจใส่ดูแลความประพฤตินักเรียน ครูทีปรึกษาความรู้ มีความเข้าใจในภาระงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทีได้รับมอบหมายจากทาง โรงเรียน และโรงเรียนยังมีข้อมูลเอกสารและเครื่องมือต่างๆสำหรับครูทีปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพียงพอแก่การทีจะทำงานตาม โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีข้อมูลนักเรียนรายบุคคล และสารสนเทศทีสามารถใช้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหรือ

พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ใจสบาย (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับการปฏิบัติด้านบริการศึกษาและสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านบริการสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง

2) ครูมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติเรื่องความพร้อมด้านปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับปานกลางได้แก่ ครูที่ปรึกษา มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสามารถนิเทศติดตามประเมินผล เพื่อทบทวนคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือบุตรหลานของตน ผู้บริหารให้ความสำคัญ และเป็นผู้นำในการอำนวยการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า ครูได้รับการนิเทศงานจากผู้บริหาร ส่งผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 23 – 26) ที่สรุปไว้ว่า ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนเท่าเทียมกัน สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด อีกทั้งครูที่ปรึกษาได้มีโอกาสประชุมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนมีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีเอกสารและเครื่องมือสารสนเทศ เพื่อใช้สำหรับประเมินนักเรียนเพียงพอ ครูได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและความช่วยเหลือจากผู้บริหารโรงเรียนในการร่วมกันพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ทำให้ครูมีความมั่นใจในความพร้อมด้านปัจจัยอยู่ในระดับมาก

3) นักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติเรื่องความพร้อมด้านปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ได้แก่ ครูที่ปรึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูที่ปรึกษา มีความรัก ความเอื้ออาทร และเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน เรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสามารถนิเทศ ติดตามประเมินผล เพื่อทบทวนคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญและเป็นผู้นำในการอำนวยการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจในภาระงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การที่ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยอยู่ในระดับปานกลางเป็นเพราะว่านักเรียนอาจยังไม่เข้าใจในสิ่งที่ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ร่วมกันปฏิบัติงาน โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่เคยได้ศึกษาเอกสารและสารสนเทศของโรงเรียนในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือได้ดูข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนคนอื่น ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ครูที่ปรึกษาต้องปกปิดเพื่อรักษาความลับของ

นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจและกล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวให้กับครูได้รับทราบ ข้อมูลมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีเพียงแต่ครูและผู้บริหารเท่านั้นที่รับรู้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ใจสบาย (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องของ โครงการแนะแนว อยู่ในระดับปานกลาง

4) ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติเรื่องความพร้อม ด้านปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องของผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับปานกลาง ได้แก่ ครูที่ปรึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเป็น ครูที่ปรึกษา มีความรัก ความเอื้ออาทร และเข้าใจธรรมชาติของนักเรียนเรื่องของผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านปัจจัยในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสามารถนิเทศ ติดตาม ประเมินผลเพื่อทบทวนคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ในภาระงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อมูลเอกสารและเครื่องมือต่างๆ สำหรับครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพียงพอ การที่ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติเรื่องความพร้อมด้านปัจจัยโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เป็นเพราะว่าผู้ปกครองเห็นว่าตนเองไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการ เอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือบุตรหลานของตนได้ดีเท่าที่ควร เพราะผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาในการอบรม สั่งสอนลูกเนื่องจากต้องออกไปประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว ซึ่งสภาพเศรษฐกิจ ปัจจุบัน ได้ส่งผลให้ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาในการมาสอบถามข้อมูลการเรียน ความประพฤติ ของบุตรหลานของตนจากครูในโรงเรียน ซึ่งทำให้เกิดความห่างเหินระหว่างบ้านกับโรงเรียน และผู้ปกครองในปัจจุบันคิดว่าควรจะเป็นภาระของครูในการที่จะให้ความรู้ และอบรมความ ประพฤติแก่นักเรียนให้เป็นคนดี และมีอาชีพติดตัวหลังจากสำเร็จจากการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล เฟื่องแจ่ม (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายละเอียดโดยรวมผลการวิจัยด้านปัจจัยของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัย ของอรสา ใจสบาย (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องของ โครงการแนะแนว อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านกระบวนการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน มีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติ ด้านกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาทโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ใจสบาย (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับการประเมินกระบวนการดำเนินงานของ โครงการ เนาะแนวโดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาผลการวิจัยพบว่า

1) ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านกระบวนการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่อง que ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติ ด้านกระบวนการในระดับปานกลาง ได้แก่ โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของ นักเรียนโดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน เรื่องที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อ การปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัว ของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของแต่ละรายวิชาโรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไข ปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าหรือ เรียนอ่อน ซึ่งสอดคล้องกับ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 5) ที่สรุปไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากร หลักในการดำเนินการ การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความชัดเจนและ ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารเห็นว่ากระบวนการ ดำเนินงานในเรื่องครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนยังขาดการประสานสัมพันธ์กันในการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ยังมีการจัดกิจกรรมที่น้อย และไม่เพียงพอ สำหรับการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน ขาดการป้องกันและร่วมแก้ไขปัญหาส่วนตัวของ นักเรียน เนื่องจากโรงเรียนยังขาดครูที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน และยังขาดการ จัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียนโดยการจัดกิจกรรมในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ใจสบาย (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับการประเมิน กระบวนการดำเนินงานของโครงการเนาะแนวโดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2) ครูมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับปานกลาง ได้แก่ โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของแต่ละรายวิชา เรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน มีการนิเทศ กำกับติดตามเพื่อทบทวนการดำเนินการประกันคุณภาพการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าครู เห็นว่า โรงเรียนยังพัฒนาครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอแก่ความต้องการของครู โรงเรียนยังขาดการจัดทำระเบียบสะสมเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลอย่างเพียงพอ ขาดการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียนโดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของแต่ละรายวิชา และเมื่อได้พบว่านักเรียนมีปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือ โรงเรียนยังขาดการส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านร่วมกันแก้ไขช่วยเหลือแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ใจสบาย (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับการประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการแนะแนวโดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

3) นักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับ ปานกลาง ได้แก่ มีการพัฒนาครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับมาก ได้แก่ มีการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหาเป็นรายห้องเรียนและภาพรวมของโรงเรียน โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีการประสานสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะว่านักเรียน เห็นว่า โรงเรียนยังขาดการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียนโดยการให้จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อน ซึ่งในเรื่องนี้เป็นปัญหาที่พบเกือบทุกโรงเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท ครูยังขาดความเสียสละเวลาในการซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อน ทำให้นักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อนขาดการพัฒนาตนเองให้เรียนได้ทันเพื่อน เมื่อเรียนไม่ทันเพื่อน จึงเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ซึ่งประเด็นนี้ทำให้ผลสัมฤทธิ์จากการประเมินคุณภาพระดับชาติ

ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในจังหวัดชัยนาท ต้องเร่งแก้ไขปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ครอบคลุมกับความต้องการของนักเรียนทุกกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ใจสบาย (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับการประเมินกระบวนการ ดำเนินงานของโครงการแนะแนวโดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

4) ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่คุณผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับปานกลาง ได้แก่ การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมีความชัดเจนและปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ เรื่องที่คุณผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านกระบวนการในระดับมาก ได้แก่ มีการคัดกรองนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา เป็นรายห้องเรียนและภาพรวมของโรงเรียน มีการประเมินคุณภาพภายในและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาค่าตัวของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของแต่ละรายวิชา ผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่า โรงเรียนยังไม่ได้จัดให้มีครูที่ปรึกษา ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเบื้องต้น และแก้ไขปัญหาค่าตัวของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทยังขาดแคลนครูที่สำเร็จการศึกษาด้าน แนะแนว หรือจิตวิทยาเพื่อคอยให้คำปรึกษาแนะแนวแก่นักเรียน โรงเรียนได้แต่งตั้งครูที่ขาดความเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนไม่ได้รับคำปรึกษาและแนวทางในการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ทำให้ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไข นอกจากนี้ผู้ปกครองยังเห็นว่าโรงเรียนยังขาดการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อน ซึ่งในเรื่องนี้ผู้ปกครองอาจได้ข้อมูลจากการสอบถามบุตรหลานของตน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องที่โรงเรียนทุกโรงเรียนจะต้องปรับปรุงในเรื่องนี้ เพื่อให้ให้นักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อนได้พัฒนาตนเองได้เท่าทันกับเพื่อน อีกทั้งผู้ปกครองยังมีความเห็นว่า เมื่อพบนักเรียนมีปัญหาที่ขาดการช่วยเหลือ โรงเรียนขาดการส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน หรือผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล เฟื่องแจ่ม (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านผลผลิตของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ต่อด้านผลผลิตของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดผลการวิจัย พบว่า

1) ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่อง que ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนมีระเบียบวินัย และนักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการและการแก้ปัญหา เรื่องที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัย นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ใจสบาย (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับการประเมินผลผลิตของโครงการแนะแนวโดยภาพรวมนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารเห็นว่าผลจากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ยังอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารสามารถสังเกตได้จากทั้งผลการประเมินในแต่ละรายวิชา หรือผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ที่ผลการประเมินในปีการศึกษา 2546 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าในปีการศึกษา 2544 และ 2545 ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องแก้ไขเร่งด่วน ในเรื่องการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หากครูเอาใจใส่ดูแลในเรื่องการเรียนของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้นอาจจะแก้ปัญหการเรียนของนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้ นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วยังเห็นว่าสิ่งที่ต้องพัฒนาและแก้ไข คือ การพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนให้สามารถกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม การฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ใฝ่เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียนด้วยการค้นคว้าข้อความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง การฝึกทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ให้กับนักเรียน เพราะผลการประเมินระดับชาติพบว่า นักเรียนในจังหวัดชัยนาท ยังขาดความสามารถในการคิดและวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ(2544: 23-26) ที่สรุปไว้ว่า การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของ

นักเรียน นอกจากจะให้การศึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพ

2) ครูมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการ และการแก้ปัญหา เรื่องที่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัย ครูสามารถปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ การที่ผลการวิจัยพบว่าครูมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะว่า ผลจากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนยังมีความเสี่ยงต่อสารเสพติด เพราะปัจจุบันแม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายในการปราบปรามยาเสพติดอย่างเด็ดขาด แต่พบว่ามีสารเสพติดชนิดอื่นที่นักเรียนสามารถซื้อหาได้ง่าย ได้แก่ บุหรี่ สุรา ซึ่งในแต่ละโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ยังพบนักเรียนชายส่วนใหญ่ยังใช้สารเสพติดประเภทนี้อยู่ นอกจากนี้ครูยังเห็นว่านักเรียนมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบันที่ค่าครองชีพสูง แต่รายได้ของผู้ปกครองของนักเรียนซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ยังมีรายได้เท่าเดิม ซึ่งส่งผลให้นักเรียนขาดความสุขในการเรียน และมีสถิติการออกกลางคันอยู่ในระดับมากเพราะขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อใช้ในการศึกษาเล่าเรียนแม้ว่ารัฐจะประกาศว่าการศึกษานี้พื้นฐาน ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ โดยรัฐจัดให้ ฟรี แต่ในความเป็นจริงแล้วนักเรียนต้องมีค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากนั้นอีกมากมาย ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติวดี บุญซื่อ และคณะ (2541 : 16-17) ที่พบว่าปัญหาของนักเรียน ได้แก่ ปัญหาจากตัวนักเรียนเอง ปัญหาจากสภาพแวดล้อมของนักเรียน เรื่องที่ครูเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลางและต้องรีบพัฒนานักเรียนในความคิดเห็นของครู คือ คุณลักษณะในการเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ทักษะในการคิดวิเคราะห์ การจัดการและแก้ปัญหา ทักษะนิสัยในการรักการทำงาน ความมีระเบียบวินัย และการปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบัน นักเรียนใช้เวลาว่างไม่เป็นประโยชน์ มีสื่อและสิ่งมอมแมมมากมายที่อยู่ในแวดล้อม เช่น เกมคอมพิวเตอร์ ห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ สื่อลามก สารเสพติด สภาพสังคมที่ตกต่ำทางจริยธรรมอย่างรุนแรง สภาพครอบครัวที่ต้องดิ้นรน หรือครอบครัวแตกแยก สิ่งต่างๆเหล่านี้ได้ส่งผลต่อความประพฤติ คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องรีบปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 23-26) ที่สรุปไว้ว่า การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ต้องพิจารณาหาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น

3) นักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการ และการแก้ปัญหา เรื่องที่นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ใจสบาย (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับการประเมินผลผลิตของโครงการแนะแนว โดยภาพรวมนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ครูสามารถบอกปัญหาของนักเรียนแต่ละคนได้ โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา ครูสามารถปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ การที่ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะว่านักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะสูงหรือต่ำย่อมเกิดจากการจัดการเรียน การสอนของครูเป็นสำคัญ ปัจจุบันแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แล้วก็ตาม แต่ครูยังไม่เปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการสอน ยังยึดตำราเล่มเดิม สอนแบบเดิม เน้นการท่องจำ และคัดลอกจากตำราเป็นสำคัญ จึงเป็นผลให้นักเรียนไม่สามารถแข่งขันกับคนอื่นได้ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนขาดความสุขในการเรียน ขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การจัดการ และการแก้ปัญหา ขาดนิสัยในการรักการทำงาน อาจเป็นเพราะว่ากระบวนการเรียนการสอน ขาดการส่งเสริมให้ นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ ขาดการสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานในการเรียน ขาดการจำลองสถานการณ์จริง ให้ นักเรียนได้ฝึกแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง การเรียนขาดการใช้แหล่งการเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นสนับสนุน การเรียนการสอนไม่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จริงจากการฝึกปฏิบัติ การทำงานที่จริงจัง สอดคล้องกับวิถีชีวิตในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ใจสบาย (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับการประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการแนะแนวโดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

4) ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าเรื่องที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับน้อย ได้แก่ นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการและการแก้ปัญหา เรื่องที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เรื่องที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติด้านผลผลิตในระดับมาก

ได้แก่ นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัย นักเรียนสามารถอธิบาย และปฏิบัติสิ่งที่เรียนรู้ได้ตามศักยภาพ นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ใจสบาย (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับการประเมินผลผลิตของโครงการแนะแนวโดยภาพรวมนักเรียน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก การที่ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเป็นเพราะว่า นักเรียนยังขาดทักษะในการวิเคราะห์ การจัดการ การแก้ปัญหา นิษัยรักการทำงาน และหย่อนยานในเรื่องระเบียบวินัย การปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนายังอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ขาดการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ ไม่ฝึกระเบียบวินัยอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ใจสบาย (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับการประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการแนะแนวโดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง อีกทั้งปัจจุบันการเรียนการสอนพุทธศาสนาในโรงเรียน มีจำนวนชั่วโมงการเรียนการสอนน้อย ขาดครูผู้เชี่ยวชาญในการสอนพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมด้านศาสนามีน้อยเกินไป ส่งผลให้นักเรียนหย่อนยานในเรื่องระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม ความประพฤติที่ถูกต้องดีงาม

การประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ผลการวิจัยพบว่าโดยรวม ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพล เพ็งแจ่ม (2544: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งพบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ใจสบาย (2540 : บทคัดย่อ) ซึ่งค้นพบว่าปัจจัยและกระบวนการดำเนินงานของโครงการแนะแนวในโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ระดับการปฏิบัติด้านบริการศึกษาและสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสารสนเทศ บริการจัดวางตัวบุคคล บริการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 โรงเรียน ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ในหลักธรรมของพุทธศาสนา โดยจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับพุทธศาสนาทุกสัปดาห์

3.1.2 โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการและการแก้ปัญหา โดยจัดทำโครงการพัฒนาฝึกรอบมทักษะดังกล่าว

3.1.3 โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะดังกล่าวในโรงเรียน

3.1.4 โรงเรียนควรจัดให้มีการสอนซ่อมเสริม แก่นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนช้า เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเรียนแก่นักเรียน

3.1.5 ฝ่ายปกครองควรจัดกิจกรรมที่เน้นฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัยมากขึ้น ควรส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวภาษา เพื่อฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น

3.1.6 ครูฝ่ายแนะแนวควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพจิตดี โดยการจัดกิจกรรมแนะแนว ให้คำปรึกษา และนันทนาการ

3.1.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำผลการการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา

3.2.2 ควรศึกษาแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

3.2.3 ควรทำการวิจัยและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด

3.2.4 ควรมีการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้กับนักเรียนกลุ่มด้อยโอกาสและนักเรียนพิการ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติยวดี บุญซื่อ และคณะ “การเรียนรู้อย่างมีความสุข” ใน *การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไอเดียสแคว์ 2541
- โกวิท ประวาลพุกฤษ์ *การประเมินโครงการ* เอกสารวิชาการอันดับ 1 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2523
- นิตยา ชูโต, นงราม เศรษฐพานิช และนิตยา ภัตสรสิริ “การประเมินโครงการ” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา เล่มที่ 3* หน่วยที่ 14 บัณฑิตศึกษา นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2536
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ *รวมบทความการวิจัยการวัดและการประเมิน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ศรีอนันต์ 2543
- บุญมี พันธุ์ไทย “การประเมินโครงการ” ใน *เอกสารการอบรมตามโครงการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน* ณ หอประชุมกรมสามัญศึกษา พญาไท หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ระหว่างวันที่ 26-29 มีนาคม 2533 (อัดสำเนา) การประเมินผลโครงการในโรงเรียน กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ 2545
- ประชุม รอดประเสริฐ *การบริหารโครงการ* กรุงเทพมหานคร เนติกุลการพิมพ์ 2529
- บุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ “การวิจัยประเมินโครงการ” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการวางนโยบายโครงการและการบริหารโครงการ* สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2529
- พิศิษฐ ตันทวนิช *หลักการประเมินโครงการทางการศึกษา* สุรินทร์ วิทยาลัยครูสุรินทร์ 2529
- เขาวดี วิบูลศรี “การประเมินโครงการ” ใน *รวมบทความทางการประเมินโครงการ* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528
- ส.วาสนา ประวาลพุกฤษ์ *คู่มืออบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เรื่อง หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา* กรุงเทพมหานคร เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเมนท์ 2544
- สงบ ลักษณ์ “แนวคิดบางประการเกี่ยวกับการประเมินโครงการ” ของหลักสูตร *การเขียนโครงการเพื่อพัฒนาการศึกษา* เอกสารงานวิจัยทางการศึกษา อันดับที่ 71 /2531 กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2531(อัดสำเนา)

- สามัญศึกษา , กรม , หน่วยศึกษานิเทศก์ **การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา 2544**
- **ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์การศาสนา 2544**
- สุภาพจิต , กรม , ศูนย์สุขภาพจิต **คู่มือวิทยากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
กรุงเทพมหานคร ชุมิเนีย (ไทยแลนด์) 2544**
- **คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำหรับครู กรุงเทพมหานคร
ชุมิเนีย (ไทยแลนด์) 2544**
- สุรพล เฟ็งแจ่ม “การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ”
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
2544
- สมคิด พรหมจ้อย **เทคนิคการประเมินโครงการ นนทบุรีสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2542**
- สมประสงค์ วิทยเกียรติ “การประเมินแผนและโครงการ” ใน **ประมวลสาระชุดวิชานโยบายและ
การวางแผนการศึกษา เล่มที่ 2 หน่วยที่ 8 บัณฑิตศึกษา นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2537**
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ **วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2544**
- **รวมบทความทางการประเมินโครงการ เล่มที่ 4 พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2535**
- อรสา ใจสบาย “การประเมินโครงการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด
นครศรีธรรมราช” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2540
- อำนาจ เลิศขยันดี **การประเมินผลการศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ศิลปสนองการพิมพ์
2542**

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ - สกุล
วุฒิการศึกษา
ตำแหน่งทางวิชาการ
สถานที่ทำงาน	นางชุมพรศรี ฉัตรปियานนท์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
ศึกษานิเทศก์ 7 กลุ่มงานนิเทศก์การศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท
2. ชื่อ - สกุล
วุฒิการศึกษา
ตำแหน่งทางวิชาการ
สถานที่ทำงาน	นางสาวอรมณ สุดมัย
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ 2 ระดับ 7 ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานแนะแนว
โรงเรียนห้วยกรดวิทยา จังหวัดชัยนาท
3. ชื่อ - สกุล
วุฒิการศึกษา
ตำแหน่งทางวิชาการ
สถานที่ทำงาน	นายศตวรรษ บัวรา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายปกครอง
โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม จังหวัดชัยนาท
4. ชื่อ - สกุล
วุฒิการศึกษา
ตำแหน่งทางวิชาการ
สถานที่ทำงาน	นายประยุทธ์ ศรีดารา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
ศึกษานิเทศก์ 7 ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานนิเทศการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท
5. ชื่อ - สกุล
วุฒิการศึกษา
ตำแหน่งทางวิชาการ
สถานที่ทำงาน	นางวันทนา บัวทอง
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ 3 ระดับ 8 วิชาภาษาไทย
โรงเรียนห้วยกรดพิทยาคม จังหวัดชัยนาท

ภาคผนวก ข

เครื่องมือวิจัย

ภาคผนวก ข

เครื่องมือวิจัย

แบบประเมิน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

(ฉบับสำหรับผู้บริหารโรงเรียน และครู)

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้ เป็นแบบประเมินที่ใช้ในการประเมินระดับคุณภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดำเนินงานภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นการตรวจสอบระดับคุณภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

ข้อมูลจากแบบประเมินฉบับนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และเป็นข้อมูลสำหรับนำไปใช้พัฒนา ปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

การประเมินตามความเป็นจริง เป็นข้อมูลที่มีคุณค่าในทางวิชาการเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

แบบประเมินฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3 ด้าน คือ

- ด้านปัจจัย
- ด้านกระบวนการ
- ด้านผลผลิต

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1.เพศ

ชาย

หญิง

2.สถานภาพ

ผู้บริหารโรงเรียน

ครู

3.อายุ

19-25 ปี

26-32 ปี

33-39 ปี

40-46 ปี

มากกว่า 46 ปี

4.ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

สูงกว่าปริญญาโท

ตอนที่ 2

ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง

ท่านเห็นว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของท่านมีการ

ปฏิบัติอยู่

ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
การประเมินให้คะแนน

5	คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติมาก
3	คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ด้านปัจจัย					
1.	ผู้บริหารให้ความสำคัญ และเป็นผู้นำในการ อำนวยการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2.	ผู้บริหารสามารถนิเทศ ติดตามประเมินผล เพื่อทบทวนคุณภาพ ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน
3.	ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจในภาระงาน การดูแล ช่วยเหลือนักเรียน
4.	ครูที่ปรึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูที่ปรึกษา มีความรัก ความเอื้ออาทร และเข้าใจ ธรรมชาติของนักเรียน
5.	ครูที่ปรึกษา มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และดำเนินการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง
6.	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการ เอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือบุตรหลานของตน
7.	ข้อมูล เอกสารและเครื่องมือต่างๆ สำหรับครู ที่ปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง ข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพียงพอ
8.	มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล
9.	ข้อมูลสารสนเทศสามารถใช้ประโยชน์ ในการ ปรับปรุงเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด
	ด้านกระบวนการ					
1.	การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน มีความชัดเจน และปฏิบัติตามแผน ที่กำหนดไว้
2.	มีการนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อทบทวนการ ดำเนินการประกันคุณภาพการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
3.	มีการประเมินคุณภาพภายในและนำผลการ ประเมินไป ปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน
4.	มีการพัฒนาครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่ เกี่ยว ข้อง ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการ ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5.	มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และสร้าง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง
6.	ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมี การประสานสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอและ ต่อเนื่อง
7.	ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้ ระเบียบสะสม และแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก
8.	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่างๆส่งเสริมให้นัก เรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการจัด กิจกรรม โฮมรูม
9.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์โดยการจัดกิจกรรมประชุม ปกครอง

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด
10.	มีการคัดกรองนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่ม เสี่ยงกลุ่มมีปัญหา เป็นรายห้องเรียน และภาพ รวมของโรงเรียน
11.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหส่วนตัว ของนักเรียน โดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำ ปรึกษา เบื้องต้นแก่นักเรียน
12.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหส่วนตัว ของนักเรียน โดยการให้มีการจัดกิจกรรมใน ห้องเรียน
13.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหส่วนตัว ของนักเรียน โดยการให้จัดกิจกรรมสอนซ่อม เสริมให้กับนักเรียนที่ เรียนช้าหรือเรียนอ่อน
14.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหส่วนตัว ของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลัก สูตรของ แต่ละรายวิชา
15.	เมื่อพบนักเรียนมีปัญหาที่ยากต่อการ ช่วยเหลือ โรงเรียนได้มีการส่งต่อนักเรียนให้กับ ผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน หรือผู้เชี่ยวชาญภาย นอก เพื่อช่วยเหลือ
	ด้านผลผลิต					
1.	ครูสามารถบอกปัญหาของนักเรียนแต่ละคนได้ โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา
2.	ครูสามารถปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด
	ด้านผลผลิต					
3.	ผู้ปกครองหรือหน่วยงานอื่นๆ มีการประสาน ทำงานร่วมกัน
4.	ครูได้พัฒนาตนเองโดยวิธีการฝึกอบรมในเรื่อง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5.	นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูอย่างทั่ว ถึงและตรงตามสภาพปัญหา
6.	สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นไปด้วย ดี และนักเรียนมีความอบอุ่น
7.	นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ
8.	นักเรียนสามารถอธิบายและปฏิบัติสิ่งที่เรียนรู้ ได้ตามศักยภาพ
9.	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ การประเมินตามหลักสูตรทุกรายวิชา
10.	นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ อย่างเหมาะสม ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมของ โรงเรียน
11.	นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อพิจารณา จากผลสรุปของครูที่ปรึกษาที่ใช้แบบวัดความ ฉลาดทางอารมณ์ของ นักเรียน
12.	นักเรียนหลีกเลี่ยงจากการเสพติด
13.	นักเรียนมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน เพียงพอ

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด
	ด้านผลผลิต					
14.	นักเรียนมีนิสัย ประหยัด อดออม
15.	นักเรียนมีความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจและการ ดำเนินชีวิตที่เหมาะสม
16.	นักเรียนเข้าใจตนเองว่าเป็นคนอย่างไร ต้องการ อะไร มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต
17.	นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น
18.	นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโต สมวัยและมีสุขนิสัย
19.	นักเรียนมีสุขภาพจิตดี
20.	นักเรียนมีบุคลิกภาพที่ดี
21.	นักเรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยการ ไม่ทะเลาะวิวาท รักสามัคคี และรู้จัก ช่วยเหลือกัน
22.	นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
23.	นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการ และการแก้ปัญหา
24.	นักเรียนมีทักษะและนิสัยรักการทำงาน
25.	นักเรียนมีระเบียบวินัย
26.	นักเรียนปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบประเมิน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท (ฉบับสำหรับนักเรียน)

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้ เป็นแบบประเมินที่ใช้ในการประเมินระดับคุณภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดำเนินงานภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นการตรวจสอบระดับคุณภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

ข้อมูลจากแบบประเมินฉบับนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และเป็นข้อมูลสำหรับนำไปใช้พัฒนาปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท

การประเมินตามความเป็นจริง เป็นข้อมูลที่มีคุณค่าในทางวิชาการเป็นอย่างยิ่ง จึงขอให้นักเรียนตอบตรงกับการปฏิบัติจริงในโรงเรียน

แบบประเมินฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1	สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบประเมิน
ตอนที่ 2	ประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3 ด้าน คือ - ด้านปัจจัย - ด้านกระบวนการ - ด้านผลผลิต
ตอนที่ 3	ความคิดเห็นเพิ่มเติมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 1
คำชี้แจง

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบประเมิน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ

- 12-18 ปี
 19-25 ปี

3. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา

- มัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 มัธยมศึกษาปีที่ 3
 มัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2

ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง

นักเรียนเห็นว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

การประเมินให้คะแนน

5 คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติมาก
3 คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ด้านปัจจัย					
1.	ผู้บริหารให้ความสำคัญ และเป็นผู้นำในการ อำนวยการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2.	ผู้บริหารสามารถนิเทศ ติดตามประเมินผล เพื่อทบทวนคุณภาพ ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน
3.	ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจในภาระงาน การดูแล ช่วยเหลือนักเรียน
4.	ครูที่ปรึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูที่ปรึกษา มีความรัก ความเอื้ออาทร และเข้าใจ ธรรมชาติของนักเรียน
5.	ครูที่ปรึกษา มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และดำเนินการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง
6.	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการ เอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือบุตรหลานของตน
7.	ข้อมูล เอกสารและเครื่องมือต่างๆ สำหรับครู ที่ปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง ใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพียงพอ
8.	มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล
9.	ข้อมูลสารสนเทศสามารถใช้ประโยชน์ ในการ ปรับปรุงเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านกระบวนการ					
1.	การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน มีความชัดเจน และปฏิบัติตามแผน ที่กำหนดไว้
2.	มีการนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อทบทวนการ ดำเนินการประกันคุณภาพการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
3.	มีการประเมินคุณภาพภายในและนำผลการ ประเมินไป ปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน
4.	มีการพัฒนาครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่ เกี่ยว ข้อง ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการ ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5.	มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และสร้าง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง
6.	ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมี การประสานสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอและ ต่อเนื่อง
7.	ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้ ระเบียบสะสม และแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก
8.	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่างๆส่งเสริมให้นัก เรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการจัด กิจกรรม โฮมรูม
9.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์โดยการจัดกิจกรรมประชุม ปกครอง

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด
10.	มีการคัดกรองนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่ม เสี่ยงกลุ่มมีปัญหา เป็นรายห้องเรียน และภาพ รวมของโรงเรียน
11.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหส่วนตัว ของนักเรียน โดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำ ปรึกษา เบื้องต้นแก่นักเรียน
12.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหส่วนตัว ของนักเรียน โดยการให้มีการจัดกิจกรรมใน ห้องเรียน
13.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหส่วนตัว ของนักเรียน โดยการให้จัดกิจกรรมสอนซ่อม เสริมให้กับนักเรียนที่ เรียนช้าหรือเรียนอ่อน
14.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหส่วนตัว ของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลัก สูตรของ แต่ละรายวิชา
15.	เมื่อพบนักเรียนมีปัญหาที่ยากต่อการ ช่วยเหลือ โรงเรียนได้มีการส่งต่อนักเรียนให้กับ ผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน หรือผู้เชี่ยวชาญ นอก เพื่อช่วยเหลือ
	ด้านผลผลิต					
1.	ครูสามารถบอกปัญหาของนักเรียนแต่ละคนได้ โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา
2.	ครูสามารถปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด
	ด้านผลผลิต					
3.	ผู้ปกครองหรือหน่วยงานอื่นๆ มีการประสาน ทำงานร่วมกัน
4.	ครูได้พัฒนาตนเองโดยวิธีการฝึกอบรมในเรื่อง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5.	นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูอย่างทั่ว ถึงและตรงตามสภาพปัญหา
6.	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นไปด้วย ดี และนักเรียนมีความอบอุ่น
7.	นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ
8.	นักเรียนสามารถอธิบายและปฏิบัติสิ่งที่เรียนรู้ ได้ตามศักยภาพ
9.	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ การประเมินตามหลักสูตรทุกระดับวิชา
10.	นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ อย่างเหมาะสม ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมของ โรงเรียน
11.	นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อพิจารณา จากผลสรุปของครูที่ปรึกษาที่ใช้แบบวัดความ ฉลาดทางอารมณ์ของ นักเรียน
12.	นักเรียนหลีกเลี่ยงจากการเสพติด
13.	นักเรียนมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน เพียงพอ

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด
	ด้านผลผลิต					
14.	นักเรียนมีนิสัย ประหยัด อดออม
15.	นักเรียนมีความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจและการ ดำเนินชีวิตที่เหมาะสม
16.	นักเรียนเข้าใจตนเองว่าเป็นคนอย่างไร ต้องการ อะไร มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต
17.	นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น
18.	นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโต สมวัยและมีสุขนิสัย
19.	นักเรียนมีสุขภาพจิตดี
20.	นักเรียนมีบุคลิกภาพที่ดี
21.	นักเรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยการ ไม่ทะเลาะวิวาท รักสามัคคี และรู้จัก ช่วยเหลือกัน
22.	นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
23.	นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการ และการแก้ปัญหา
24.	นักเรียนมีทักษะและนิสัยรักการทำงาน
25.	นักเรียนมีระเบียบวินัย
26.	นักเรียนปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบประเมิน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท
(ฉบับสำหรับผู้ปกครองนักเรียน)

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้ เป็นแบบประเมินที่ใช้ในการประเมินระดับคุณภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดำเนินงานภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นการตรวจสอบระดับคุณภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท

ข้อมูลจากแบบประเมินฉบับนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และเป็นข้อมูลสำหรับนำไปใช้พัฒนา ปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท

การประเมินตามความเป็นจริง เป็นข้อมูลที่มีคุณค่าในทางวิชาการเป็นอย่างยิ่ง จึงขอความกรุณาจากผู้ปกครองนักเรียนตอบแบบประเมินตรงกับการปฏิบัติจริง

แบบประเมินฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3 ด้าน คือ

- ด้านปัจจัย
- ด้านกระบวนการ
- ด้านผลผลิต

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 1
คำชี้แจง

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบประเมิน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1.เพศ

- ชาย
 หญิง

2.อายุ

- 19-25 ปี 26-32 ปี
 33-39 ปี 40-46 ปี
 มากกว่า 46 ปี

3.ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษาปีที่ 4 ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1
 มัธยมศึกษาปีที่ 2 มัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 4
 มัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปริญญาตรี
 อื่นๆ.....

ตอนที่ 2

คำชี้แจง

ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักเรียนเห็นว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

การประเมินให้คะแนน

5 คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติมาก
3 คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	โรงเรียนมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ด้านปัจจัย					
1.	ผู้บริหารให้ความสำคัญ และเป็นผู้นำในการ อำนวยการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2.	ผู้บริหารสามารถนิเทศ ติดตามประเมินผล เพื่อทบทวนคุณภาพ ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน
3.	ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจในภาระงาน การดูแล ช่วยเหลือนักเรียน
4.	ครูที่ปรึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูที่ปรึกษา มีความรัก ความเอื้ออาทร และเข้าใจ ธรรมชาติของนักเรียน
5.	ครูที่ปรึกษา มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และดำเนินการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง
6.	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการ เอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือบุตรหลานของตน
7.	ข้อมูล เอกสารและเครื่องมือต่างๆ สำหรับครู ที่ปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง ใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพียงพอ
8.	มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล
9.	ข้อมูลสารสนเทศสามารถใช้ประโยชน์ ในการ ปรับปรุงเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด
	ด้านกระบวนการ					
1.	การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน มีความชัดเจน และปฏิบัติตามแผน ที่กำหนดไว้
2.	มีการนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อทบทวนการ ดำเนินการประกันคุณภาพการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
3.	มีการประเมินคุณภาพภายในและนำผลการ ประเมินไป ปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน
4.	มีการพัฒนาครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่ เกี่ยว ข้อง ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการ ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5.	มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และสร้าง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง
6.	ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมี การประสานสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอและ ต่อเนื่อง
7.	ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้ ระเบียบสะสม และแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก
8.	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่างๆส่งเสริมให้นัก เรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการจัด กิจกรรม โฮมรูม
9.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์โดยการจัดกิจกรรมประชุม ปกครอง

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด
10.	มีการคัดกรองนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่ม เสี่ยงกลุ่มมีปัญหา เป็นรายห้องเรียน และภาพ รวมของโรงเรียน
11.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหส่วนตัว ของนักเรียน โดยการให้ครูมีหน้าที่ให้คำ ปรึกษา เบื้องต้นแก่นักเรียน
12.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหส่วนตัว ของนักเรียน โดยการให้มีการจัดกิจกรรมใน ห้องเรียน
13.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหส่วนตัว ของนักเรียน โดยการให้จัดกิจกรรมสอนซ่อม เสริมให้กับนักเรียนที่ เรียนช้าหรือเรียนอ่อน
14.	โรงเรียนมีการป้องกัน และแก้ไขปัญหส่วนตัว ของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลัก สูตรของ แต่ละรายวิชา
15.	เมื่อพบนักเรียนมีปัญหาที่ยากต่อการ ช่วยเหลือ โรงเรียนได้มีการส่งต่อนักเรียนให้กับ ผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน หรือผู้เชี่ยวชาญ นอก เพื่อช่วยเหลือ
	ด้านผลผลิต					
1.	ครูสามารถบอกปัญหาของนักเรียนแต่ละคน ได้ โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา
2.	ครูสามารถปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด
	ด้านผลผลิต					
3.	ผู้ปกครองหรือหน่วยงานอื่นๆ มีการประสาน ทำงานร่วมกัน
4.	ครูได้พัฒนาตนเองโดยวิธีการฝึกอบรมในเรื่อง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5.	นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูอย่างทั่ว ถึงและตรงตามสภาพปัญหา
6.	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นไปด้วย ดี และนักเรียนมีความอบอุ่น
7.	นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านสุขภาพ
8.	นักเรียนสามารถอธิบายและปฏิบัติสิ่งที่เรียนรู้ ได้ตามศักยภาพ
9.	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ การประเมินตามหลักสูตรทุกรายวิชา
10.	นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ อย่างเหมาะสม ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมของ โรงเรียน
11.	นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อพิจารณา จากผลสรุปของครูที่ปรึกษาที่ใช้แบบวัดความ ฉลาดทางอารมณ์ของ นักเรียน
12.	นักเรียนหลีกเลี่ยงจากการเสพติดสิ่งเสพติด
13.	นักเรียนมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน เพียงพอ

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านผลผลิต					
14.	นักเรียนมีนิสัย ประหยัด อดออม
15.	นักเรียนมีความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจและการ ดำเนินชีวิตที่เหมาะสม
16.	นักเรียนเข้าใจตนเองว่าเป็นคนอย่างไร ต้องการ อะไร มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต
17.	นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น
18.	นักเรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง เจริญเติบโต สมวัยและมีสุขนิสัย
19.	นักเรียนมีสุขภาพจิตดี
20.	นักเรียนมีบุคลิกภาพที่ดี
21.	นักเรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยการ ไม่ทะเลาะวิวาท รักสามัคคี และรู้จัก ช่วยเหลือกัน
22.	นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
23.	นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดการ และการแก้ปัญหา
24.	นักเรียนมีทักษะและนิสัยรักการทำงาน
25.	นักเรียนมีระเบียบวินัย
26.	นักเรียนปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมนิราช
สำนักบรรณสารสนเทศ

125

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสมพร สระบัว
วัน เดือน ปีเกิด	7 กันยายน 2515
สถานที่เกิด	อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 2538
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท
ตำแหน่ง	อาจารย์ 1 ระดับ 5
ประสบการณ์ทำงาน	- หัวหน้างานแผนงาน และสารสนเทศ - หัวหน้างานคอมพิวเตอร์
รางวัลดีเด่น	- ครูแกนนำด้านการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2544 - ครูต้นแบบด้านการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546